PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

DWUTYGODNIK

WARSZAWA KONTO w P.K.O. 1465

KOSZYKOWA 7 TELEFON 250-85

CZASOPISMO, POŚWIĘCONE SPRAWOM

PRZEMYSŁU, HANDLU i FINANSÓW

WYCHODZI DWA RAZY NA MIESIĄC

WARSZAWA, 4 CZERWCA 1925.

Na dzień dzisiejszy.

Po zawieszeniu broni w r. 1918 stan gospodarczy Francji przedstawiał się nader ciężko.

Trzeba było zapełnić 333.000 mtr³ okopów.

Odbudować 741,993 zniszczonych domów i 22.900 zniszczonych fabryk 1.923.479 ha ziemi ornej leżało odłogiem w stanie zupełnie dewastacji. Pługi armji niemieckiej przeorało i zatarły wszelki ślad 58.000 klm. dróg, 2.600.000 mieszkańców ewakuowało zniszczone departamenty. Zbiór zboża w r. 1918 wynosił zaledwie 29.000.000 qa (przed wojną 85 miljonów q). Bilans handlowy roku 1919 wykazywał deficyt w sumie 24 miljonów fr. Podatki w r. 1918 pokrywały 18% wydatków budżetowych.

Po sześciu latach wytężonej pracy Francja się odbudowała. Do 1 stycznia 1924 r. postawiono na miejsce zniszczonych nowe domy (605.989 domów) i fabryki (20.872 fabryki), przeprowadzono drogi (42.360 klm. dł.) zasypano okopy, uprawiono ziemię (1.788.755 ha). Zbiór zbóż w roku 1923|24 dosięgnąłby nieomal cyfr przedwojennych, gdyby nie rok nieurodzaju; szacować go można na 50 — 60 miljonów q. Bilans handlowy roku 1924 zamyka się poważną nadwyżką 1.300.000 fr. Budżet zwyczajny roku 1925 również preewiduje nadwyżkę. Stan gospodarczy Francji jest kwitnący.

W czarnych barwach maluje stan gospodarczy Niemiec powojennych słynny memorjał ministerstwa Rzeszy (Reichswirtschaftsministerium) z 7 Maja 1919 r. Zupełny brak surowców, brak artykułów żywnościowych, zniszczony tabor kolejowy, strata dwóch miljonów mężczyzn w sile wieku, najlepszej siły roboczej. Memorjał oblicza najbliższe potrzeby surowców dla przemysłu i żywności niezbędnej na olbrzymią w owych czasach sumę 45 miljonów marek. Po 5 latach przemysł niemiecki mimo okupacji, mimo ciężarów wojennych, mimo fantastycznej dewaluacji marki wystąpił jako groźny i potężny konkurent na rynku światowym. Nie mniej rozpaczliwy widok przedstawiała Polska po wypędzeniu okupantów w r. 1918. Zniszczone olbrzymie pałacie kraju w Małopolsce Wschodniej i na Kresach. Nieczynny i zniszczony w znacznym stopniu przemysł cukrowniczy w b. kongresówce, pozbawiony surowca, zdemontowany kompletnie i zupełnie nieczynny przemysł włókienniczy w okręgu łódzkim i białostockim, większość fabryk w b. Kongresówce pozbawiona pasów napędnych, zagwożdzona część szybów naftowych, nieczynne i zgaszone piece hutnicze oto małym zarysie obraz zniszczenia gospodarczego kraju. Ale potężna energja i zdolność do pracy zdołały w ciągu lat kilku obraz ten gruntownie zmienić. Uruchomiono 16 nieczynnych w roku 1918 cukrowni w b. Kongresówce, plantacji buraków, które jeszcze w roku 1921|22 wynosiły 82,187 ha, w roku 1924|25 wynoszą 172,000 ha t.j 99,4% przedwojennej powierzchni. Produkcja cukru która w roku 1920|21 wynosiła zaledwie 156,000 ton w roku 1924|25 dosięgła około 430,000 ton t.j. 80% produkcji przedwojennej. Ilość szybów naftowych, wynosząca w roku 1919—2005, wynosiła w roku 1924—2528. W województwach Kieleckiem i Krakowskiem produkcja wielkich pieców, wynosząca w r. 1919—15,214 ton, dochodzi w r. 1923 do 111,847 ton, produkcja stalowni z 17,586 ton w roku 1919 dochodzi do 259,288 ton w roku 1923: walcownie, produkujące w roku 1919—16,368 ton, produkują w roku 1923—182,144 ton. Nieczynny w r. 1918 przemysł włókienniczy w okręgu łódzkim dochodzi w roku 1923 do uruchomienia 1,059,075 wrzecion cienkoprzędnych w I zm. i 971,995 wrzecion cienkoprzędnych w II zm. to jest do 109,5% przedwojennego uruchomienia. Przemysł wełniany łódzki mimo braku rynków rosyjskich uruchamia w roku 1923 w kwietniu 50% swych wrzecion. Bilans handlowy roku 1923 jest bilansem czynnym. Stosunek wartości wywozu do przywozu wynosi 107,1%. Obraz powyższy jest wspaniałym rezultatem wytężonej pracy, tem radośniejszym, jeśli się zważy, że odbył się bez wybitnego udziału kredytu zagranicznego, przy dewaluującym się pieniądzu, przy zniszczeniu przedwojennych własnych kapitałów obrotowych, przy wyczerpaniu krajowego spo-

żywcy. Niemniej potężnie odbudowało się gospodarstwo rolne: bydłostan zrównał się z przedwojennym, hodowla trzody przewyższyła cyfry przedwojenne, uprawa roli pod pięć ziemiopłodów (pszenica, żyto, jęczmień, owies i ziemniaki):

z 7,749,800 ha w r. 1919/20 doszła do 11,624,624 ha w r. 1923/24
zbiory tychże ziemiopłodów
z 23,299,310 ton w r. 1920 doszły do 38,988,120 ton w r. 1922/23.

Rok sanacji finansowej 1924 powstrzymał ten bujny rozwój życia gospodarczego. Nie tylko go zahamował, ale i cofnął wstecz. Wyrazem najwymowniejszym jest ujemny bilans handlowy r. 1924 z saldem biernym ponad 200 miljonów, i z dawna niewidzianym w Polsce bezrobociem. W niemałym stopniu wpłynął tu nieurodzaj r. 1923/24. Produkcja zmuszona do raptownego przystosowywania się do nowych warunków, nie mogąc podążyć w reorganizacji i przewartościowaniu, weszła w stan długiego i ostrego kryzysu. Gruntowna i poważna rewizja metod pracy i warunków produkcji wolno postępująca naprzód, zaczyna jednakże wydawać owoce.

Hasło nie opuszczania zdobytych w eksporcie placówek zmusza wszystkie czynniki gospodarstwa narodowego do wytężonej pracy. Ten rzut oka w przeszłość nie pozwala na szerzenie się pesymizmu i nieufności do sił żywotnych naszej produkcji. Zrozumienie, że niezależność polityczna tylko na sile i niezależności gospodarczej oprzeć się może jest nakazem rozumnej polityki państwowo-twórczej. Budżet obrony państwa, obrony niezawisłości politycznej, może być tylko na mocnym budżecie gospodarczym oparty. Liczyć można na wpływy podatkowe wówczas, gdy ludność daje maksimum energji produkcyjnej. Polska, która zdobyła poważne miejsce w rodzinie politycznej narodów, musi niemniej wybitne miejsce zająć w rodzinie gospodarczej. Brak Polski w urzędowych wykazach statystyki handlu zagranicznego wielu wielkich mocarstw, musi być wypełniony. Zarówno w rubryce światowego importu, jak i eksportu musi Polska odpowiednie miejsce znaleść. Jednostronne wyrównywanie bilansu handlowego drogą zmniejszania importu, musi w konsekwencji fatalnie odbić się na rozwoju produkcji. Istotny jej rozwój cechuje wzmożenie eksportu i tą drogą iść musimy do wyrównania bilansu. Dotychczas przez sfery produkcji zgłaszane postulaty usiłowały jednostronnie rozwiązywać problemat zastoju gospodarczego. Żądają one mianowicie ofiar od rządu i od pracy. Ulg kredytowych, ulg podatkowych, ulg kolejowych, wysokich ceł ochronnych z jednej strony, z drugiej zaś zniesienie ośmiogodzinnego dnia roboczego, wstrzymanie rozwoju ustawodawstwa socjalnego, złagodzenia ciężarów świadczeń na rzecz pracy. Wątpić należy czy niedomagania produkcji dadzą się usunąć załatwieniem tych postulatów. Zdaniem naszem gruntowna reorganizacja metod pracy, rewizja kosztów handlowych i administracyjnych należyta organizacja propagandy i eksportu, postępy techniczne, współdziałanie rozwojowi spożycia wewnątrz kraju, uregulowanie stosunków między przemysłami od siebie zależnemi, wreszcie wzmożenie wydajności pracy, są czynnikami, które w niemniejszym, a może i większym stopniu wpłyną na rozwój produkcji krajowej. Jedno stwierdzić należy, że sprawa produkcji krajowej jest nietylko sprawą producentów, ale w niemniejszym stopniu sprawą pracowników i spożywców. Z góry odrzucić należy wszelką próbę rozwiązywania jej pod kątem widzenia tej czy innej grupy społecznej. W zrozumieniu stojących przed produkcją narodową zadań, w zrozumieniu potrzeby rozwiązania pod kątem widzenia wszystkich tych czynników ma powstać Naczelna Rada Gospodarcza. Fałszywie rozumiana jako nowy teren do obrony interesów indywidualnych grup, zawiedzie ona niewątpliwie. Musi się ona stać wyrazem świadomej i mocnej, twórczej woli gospodarczej, rozumu gospodarczego i całokształtu potrzeb gospodarczych Polski.

Częstokroć błędnie nazywamy młodym z górą półwiekowy przemysł Polski; rolnictwo posiadające światłych i uczonych teoretyków, znakomitych praktyków, a przedewszystkiem niesłychaną pracowitość i przywiązanie do ziemi chłopa polskiego, robotnik polski ceniony w Ameryce i we Francji; rzemieślnik, którego doskonałe wyroby były już przed wojną na rynkach światowych poszukiwane, te wszystkie czynniki dają nam pewność, że życie gospodarcze Polski odzyska straty roku 1924 i pójdzie naprzód w swym rozwoju po linji zakreślonej w latach poprzednich.

Jednostronnemu i pesymistycznemu oświadczeniu p. posła Wierzbickiego (warunki zdolności eksportowej Przegląd Gospodarczy № 10 r. 1925), że: „niema więc innego wyjścia z sytuacji — niż wprowadzenie u nas zachodnio-europejskich reform pracy i jesteśmy rzeczywiście prawdziwie przygnębieni, że Rząd tej konieczności nie widzi".

Przeciwstawić należy głębokie i słuszne oświadczenie szefa Rządu: „skupienie aparatu rządzącego i zorganizowanie sił społecznych, ażeby przeżywany kryzys gospodarczy usuwać na drodze z jednej strony wzmożonej wydajności pracy, bardziej umiejętnego i mniej kosztownego kierownictwa i oszczędności w kosztach produkcji oraz gromadzenia kapitału przez oszczędność, z drugiej zaś — na drodze dostosowania polityki kredytowej, podatkowej, celnej i polityki taryfowo-kolejowej oraz umów handlowych Rządu do tego, by podnieść produkcję krajową we wszelkim zakresie, bez naruszenia interesów konsumentów ponad istotną konieczność i ponad skalę drożyzny innych sąsiednich krajów".

Tylko na tej ostatniej drodze, tylko w wspólnym wysiłku i słusznej, krytycznej ocenie niedomagań wszystkich stron produkcji, da się stworzyć zdrowy program gospodarczy. Wszelkie jednostronne próby rozwiązywania problematu muszą chybić, a może i pogłębić trudności sytuacji gospodarczej.

Red.

POLSKIE SKRZYNKI POCZTOWE.

W dniu 16 maja r. b. wydał Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w Hadze orzeczenie w sprawie polsko-gdańskiego sporu o skrzynki pocztowe. Orzeczenie to, wydane na skutek prośby Rady Ligi Narodów, przyznaje słuszność polskiemu stanowisku w tej sprawie, wobec czego na najbliższej, czerwcowej sesji Rady Ligi należy spodziewać się definitywnego zakończenia sporu.

Z tej racji nie od rzeczy będzie przypomnieć pokrótce dotychczasowy przebieg tej sprawy, posiadający już kilka etapów, a jednocześnie wykazujący szereg konfliktów ubocznych, które tem bardziej zdawały się komplikować spór polsko-gdański, dobiegający obecnie ku końcowi.

Bezpośrednim powodem powstania zasadniczego konfliktu stał się fakt, że Polska w dniu 5 stycznia r. b. otworzyła w Gdańsku polski urząd pocztowy Nr. 3, przyczem rozmieszczono w gdańskim porcie skrzynki pocztowe oraz zaprowadzono doręczanie przesyłek pocztowych przez polskich listonoszów. Postępując w ten sposób, Polska opierała się na przysługującem jej prawie, zastrzeżonem zarówno w Traktacie Wersalskim, jak i w Konwencji Paryskiej oraz w Umowie Warszawskiej. W szczególności chodziło tu o następujące postanowienia:

1) Traktat Wersalski przewidział w art. 104 p. 3 zawarcie konwencji, która zapewniłaby Polsce „nadzór i zarząd komunikacji pocztowych, telegraficznych i telefonicznych między Polską i portem Gdańskim“.

2) Konwencja Paryska, będąca właśnie tem wykonaniem Traktatu Wersalskiego, przewidziała w swym artykule 29, że: „Polsce przysługiwać będzie prawo założenia w porcie Gdańskiem służby pocztowej, telegraficznej i telefonicznej, połączonej bezpośrednio z Polską. W zakres działania tej służby wchodzić będą komunikacje pocztowe i telegraficzne przez port Gdański między Polską a krajami zagranicznemi, również jak i komunikacja między Polską a portem Gdańskim“.

3) Wreszcie, w wykonaniu art. 32 Konwencji, przewidującej zawarcie dalszej umowy, która ustaliłaby szczegóły zastosowania tych postanowień, Umowa Warszawska obejmuje specjalny rozdział (część trzecia) „Poczta“, w którym aż nadto szczegółowo sprecyzowano uprawnienia Polski w Gdańsku pod względem utrzymywania własnej poczty w Gdańskim porcie, przyczem specjalne znaczenie mają tu artykuły: 149, 150, 151 i 152.

Mianowicie, art. 149 postanawia, że służba pocztowa, telegraficzna i telefoniczna, którą Polska zaprowadzi, jest niezależną od zarządu pocztowego W. M. Gdańska. Zgóry więc przewidziano, że w gdańskim porcie istnieć będą dwie poczty obok siebie, a mianowicie: polska i gdańska.

Dalej art. 150 postanawia, że ta służba polska obejmuje:

a) *w porcie gdańskim* wszystkie działy i rodzaje służby ruchu, służby technicznej i służby administracyjnej oraz potrzebne ku temu urządzenia;

b) *między portem gdańskim* a Polską, oraz *przez port* między Polską a zagranicą — wszystkie połączenia pocztowe, telegraficzne i telefoniczne bez ograniczenia do pewnych linji komunikacyjnych i z prawem korzystania z wszelkich używanych środków komunikacyjnych.

Następnie w art. 151 postanowiono, że „zarząd polski ma prawo do samodzielnego oznaczenia rozmiarów i technicznego wykonania urządzeń“ oraz, że „urządzenia te może budować i utrzymywać przez własny personel lub własnych przedsiębiorców i według własnych przepisów, o ile nie wchodzi w rachubę współużywanie gdańskich urządzeń“.

Wreszcie art. 152 postanowił, że „Polska wykonywa swoją służbę pocztową, telegraficzną i telefoniczną na własny koszt i na własne ryzyko, z pomocą własnego personelu, według własnych przepisów i taryf, z wykluczeniem jakiegokolwiek wpływu gdańskiego zarządu pocztowego i telegraficznego i bez odwoływania się do jego pośrednictwa“.

Jak więc widzimy, uprawnienia Polski do utrzymywania *w porcie gdańskim* własnej poczty wraz z wszelkiemi urządzeniami, a więc i skrzynkami pocztowemi, listonoszami i t. p. urządzeniami jest zupełnie jasno określone w odnośnych umowach, wobec czego nie mogły istnieć żadne przeszkody prawne przeciwko wykorzystaniu tych uprawnień i uruchomieniu służby pocztowej, jak to uczyniła Polska w styczniu r. b. Że zaś uczyniono to dopiero w tym terminie, tłomaczy się tem, że oddanie Polsce potrzebnego gmachu przy placu Heveljusza zostało dokonane ze znacznem opóźnieniem ze strony władz gdańskich.

Jednakże, jak to zaznaczyliśmy, ten krok Polski spotkał się w Gdańsku z ostrym sprzeciwem władz Wolnego Miasta, które, nie mogąc oprzeć się na umownych postanowieniach, powoływały się tu na decyzje Wysokiego Komisarza Ligi Narodów, wydane poprzednio w spra-

wach pocztowych, jakoby odmawiające Polsce prawa utrzymywania tego rodzaju służby pocztowej w gdańskim porcie.

Rząd Polski nie mógł się zgodzić z tego rodzaju „interpretacją“ odnośnych decyzji, które zresztą dotyczyły zupełnie odmiennych kwestji, jakkolwiek obracały się w dziedzinie pocztowej. To też odrzucając gdański punkt widzenia, Polska uważała się w pełnem prawie do utrzymywania tak zorganizowanej służby, wobec czego sprawa ta, jako sporna, musiała być oddana Wysokiemu Komisarzowi Ligi Narodów do rozstrzygnięcia,

Jednakże w tymże czasie zaszedł fakt, który znacznie zaostrzył sytuację. Mianowicie, w dniu 6 stycznia szereg polskich skrzynek pocztowych w Gdańsku został uszkodzony przez pewne indywidua, wśród których znajdowali się również gdańscy urzędnicy. Rząd Polski uznał to nietylko za uszkodzenie mienia państwowego, lecz również za obrazę Godeł Państwowych, wystąpił więc zarówno o ukaranie winnych, jak i o udzielenie Rzeczypospolitej odpowiedniej satysfakcji.

Po dłuższem ociąganiu się i wymianie not, władze Wolnego Miasta, za radą Wysokiego Komisarza, satysfakcji tej udzieliły, wobec czego ta sprawa została zlikwidowana. Również część winnych, których imiennie wskazał Komisarz Jeneralny Rzplitej Polskiej w Gdańsku, została pociągnięta do odpowiedzialności sądowej.

Tu jednak zaszedł drugi fakt, który znów miał poruszyć szeroko opinją społeczeństwa polskiego, a było niem oświadczenie Wysokiego Komisarza Ligi, że zamierza upoważnić Senat Wolnego Miasta do natychmiastowego zdjęcia polskich skrzynek pocztowych, a więc przed rozstrzygnięciem jeszcze sporu prawnego, a nawet przed wydaniem orzeczenia w pierwszej instancji. Bardzo energiczny protest ze strony Rządu Polskiego wpłynął na to, że Wysoki Komisarz odstąpił od swego zamiaru, natomiast wystosował raport do Prezydenta Rady Ligi z przedstawieniem sytuacji, jaka się w Gdańsku wytworzyła. Prezydent Rady, odpowiadając na raport, wyraził zdanie, że chodzi tu o rozstrzygnięcie strony prawnej sporu, a jednocześnie dał wyraz nadziei, że Rada może liczyć na rozsądek zwłaszcza gdańskiej ludności i przypuszczać, że przedłużenie ówczesnej sytuacji do następnej sesji Rady Ligi nie da powodu do jakichkolwiek nowych powikłań. Wobec takiej opinji Prezydenta Rady Ligi, skrzynki pocztowe pozostały nienaruszone.

W dniu 2 lutego r. b. zapadła wreszcie decyzja Wysokiego Komisarza Ligi Narodów, odmawiająca Polsce prawa posiadania skrzynek pocztowych poza urzędem pocztowym i prawa doręczania przesyłek pocztowych przez listonoszy. Decyzja ta, błędnie opiewająca się za sugestję Senatu Wolnego Miasta na decyzji poprzedniego Wysokiego Komisarza, generała Hackinga, z 25 maja 1922 r. i pomijająca zupełnie postanowienia Traktatu, Konwencji Paryskiej i Umowy Warszawskiej, nie mogła być uznana przez Polskę, wobec czego Rząd Polski apelował do Rady Ligi Narodów, jako do drugiej instancji.

Na skutek tego odwołania się Polski, sprawa skrzynek pocztowych znalazła się na porządku dziennym marcowej sesji Rady Ligi Narodów, jednakże nie została wówczas rozstrzygnięta, lecz odesłana do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Hadze celem rozpatrzenia jej z punktu widzenia prawnego. Jednocześnie postawiono mu następujące pytania:

1. Czy istnieje prawomocne orzeczenie generała Hackinga, które regulowałoby poszczególne punkty sporne odnośne do polskiej służby pocztowej w sposób, jak to znalazło wyraz w § 18 decyzji obecnego Komisarza Ligi Narodów z 2.2.25 lub też w inny sposób, a jeśli tak, to czy orzeczenie to staje na przeszkodzie ku nowemu zbadaniu sprawy przez Wysokiego Komisarza lub Radę Ligi, która może się rozciągać na wszystkie lub poszczególne punkty sporne?

2. O ile następujące pod a) i b) wymienione kwestje nie zostały definitywnie rozstrzygnięte przez generała Hackinga:

a) czy polska służba pocztowa w Gdańskim porcie jest ograniczona do czynności, które mogą być wykonywane wewnątrz pomieszczeń urzędowych na placu Heveliusza, czy też jest uprawniona wywiesić skrzynki pocztowe poza temi pomieszczeniami?

b) czy korzystanie ze wspomnianej służby pocztowe jest ograniczone do polskich urzędów i urzędników, czy też może z niej korzystać również i publiczność?

W celu zbadania tej sprawy oraz dania odpowiedzi na powyższe pytania, zebrał się Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w dniu 14 kwietnia r. b. i obradował cały miesiąc, by w dniu 16 maja wydać swe orzeczenie, które brzmi, jak następuje:

Trybunał jest zdania:

1) że orzeczenie generała Hackinga, które rozstrzygało sporne punkty, dotyczące polskiej służby pocztowej w sposób wskazany w § 18 orzeczenia obecnego Wysokiego Komisarza z 2.2.25 lub też w inny sposób,—konfliktu nie rozwiązało.

2) że w obrębie gdańskiego portu:

a) polska poczta uprawniona jest do wywieszania skrzynek pocztowych oraz doręczania i zbierania przesyłek pocztowych poza obrębem jej pomieszczeń urzędowych na placu Heveliusza i że nie jest ograniczona do czynności, które mogłyby być wykonywane całkowicie wewnątrz tych pomieszczeń,

b) poczta ta jest dostępna dla publiczności i nie jest ograniczona tylko do obsługi polskich urzędów.

W ten sposób Trybunał stwierdził, że nie istnieje żadna decyzja, którąby zajmowała się

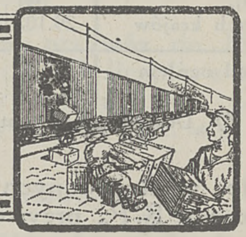
sprawą polskich skrzynek i listonoszów w Gdańskim porcie, następnie że te urządzenia pocztowe Polska ma prawo w porcie posiadać i wreszcie, że może z nich korzystać również szeroka publiczność. Z tego wynika, że postępowanie Polski w styczniu było całkowicie legalne.

Obecnie pozostaje do rozstrzygnięcia jedna tylko jeszcze sprawa, a mianowicie, co należy rozumieć pod nazwą „Gdański port" i jaką rozciągłość terytorjalną posiada to pojęcie. Uzasadnienie orzeczenia Trybunału wskazuje na konieczność ustalenia granic portu w celu praktycznego zastosowania tego orzeczenia. Będzie to zadaniem Rady Ligi Narodów na czerwcowej sesji, na którą sprawa poczty obecnie powróci.

Alfred Siebeneichen.

Zagadnienie rud żelaznych w Polsce.

Tereny rudonośne Państwa Polskiego dają się podzielić na trzy grupy: do pierwszej należą zachodnie i południowo - zachodnie powiaty (Kaliski, Wieluński, Częstochowski, Będzinski, Olkuski), do drugiej — północna część ziemi Kieleckiej i południowo-zachodnia połać ziemi Radomskiej aż do Tomaszowa (powiaty Iłżecki, Konecki, Opoczyński, Radomski, Stopnicki), do trzeciej — Wojew. Śląskie (okolice Gór Tarnowskich).

Wzajemne ustosunkowanie wydobycia rud w pierwszych dwóch grupach kopalnianych (to znaczy na obszarze b. Król. Kongresowego) ulegało przeistoczeniu w miarę przesuwania się środka ciężkości hutnictwa polskiego ze wschodu na zachód, czyli bliżej do źródeł zaopatrywania zakładów żelaznych w węgiel, w koks i poniekąd nawet w lepszą rudę. Upadek okręgu wschodniego (radomsko-kieleckiego) szczególnie wyraźnie zaznaczył się w okresie lat 1900 - 1913, kiedy pod wpływem rosnącego zapotrzebowania na rudy bogate (przeważnie krzyworoskie) rola kopalń b. Król. Kongr. — jak to widać z zestawienia poniższego — stopniowo malała:

	1881	1901	1910	1911	1912	1913
wydobycie rud żel. w b. Król. Kongr. tys. ton	170	322	167	258	294	311
wytwórczość surówki tys. ton	48	324	251	347	392	418

Po uzyskaniu niepodległości wydobycie kopalń zachodnich dzięki wprowadzonym tam ulepszeniom technicznym przekroczyło poziom przedwojenny: niestety, w r 1924 — przesilenie, jakie nawiedziło życie gospodarcze Rzeczypospolitej, bardzo silnie zaciążyło na działalności przedsiębiorstw górniczych okręgu częstochowsko-wieluńskiego, natomiast w okręgu radomsko - kieleckim wydobycie rud żelaznych pozostało — pomimo przesilenia — na swym najwyższym, nieosiąganym przed rokiem 1923, poziomie; albowiem wynosiło ono (w tonach):

	w okręgu:			na ziemiach Rzeczypospolitej
	częstochowsko-wieluńskim	radomsko-kieleckim	tarnogórskim	
1913	224,014	87,204	138,204	449,422
1919	80,311	12,413	61,469	154,193
1920	87,062	33,262	62,342	182,666
1921	175,854	65,552	62,407	303,813
1922	216,401	100,586	78,230	395,217
1923	279,332	117,355	57,509	454,196
1924*)	145'712	116,041	56,067	317,820

Na Górnym Śląsku, gdzie jeszcze w drugiej połowie wieku ubiegłego wytapianie surówki było oparte (tak, jak w b. Królestwie Kongresowem) — na rudach wyłącznie miejscowych, z biegiem czasu, wskutek szybko postępującego wyczerpywania się złóż żelaznych, zaczęto w szerokim stopniu posługiwać się przywożonemi zdaleka rudami zarówno bogatemi, jak biednemi:

	1881	1901	1910	1911	1912	1913
Wydobycie rud żel. na Górnym Śląsku tys. ton	661	457	234	150	165	138
wytwórczość surówki tys. ton	328	480	901	963	1048	995

Zdawałoby się, że po zjednoczeniu Górnego Śląska z Macierzą biedne rudy pochodzenia niemieckiego (Dill, Lahn, Siegen), opłacające na kolejach Rzeszy przewoźne za odległość conajmniej 600 km. (w wysokości około 14 zł. od tony)*), będą zastąpiane w hutach Wojew. Śląskiego przez rudy okręgu częstochowskiego, których dowóz na Śląsk kolejami polskiemi od dnia 1 maja r. b. kosztuje zaledwie 3,80 do 5,40 zł. od tony.

---

*) Liczby tymczasowe.

Jednak w rzeczywistości zużycie rud w wielkich piecach Wojew. Śląskiego przedstawiało się jak następuje:

pochodzenie rud	w r. 1922		w r. 1923		w r. 1924 **)	
	ton	%%	ton	%%	ton	%%
z okr. tarnogórsk.	68.812	11,8	42.279	7,8	31.184	9,9
„ częst.-wieluńsk.	52.770	9,0	40.027	7,4	57.796	18,4
z Niemiec	229.278	39,2	173.276	31,9		
„ Szwecji	204.033		227.425		225.013	71,7
„ Rosji	641	40,0	48.006	52,9		
„ innych krajów	29.102		12.478			
rud ogółem	584.636	100	543.491	100	313,993	100

*) Dowóz rud do hut Wojew. Śląskiego w r. 1924.

Nadto, według danych Głównego Urzędu Statystycznego R. P., przywóz rud żelaznych (łącznie z zawierającemi Fe żużlami, zgorzynami iskrzyku „purple ore„ i t. p. oraz łącznie z rudą szwedką, przywożoną przez niemieckie porty Szczecin, Koźle i Opole) wynosił:

	w r. 1923	w r. 1924
ogółem ton	668,476	259,196
o wartości tys. zł.	16,181	4,140
w tem z Niemiec ton	625,006	223,811

Co się tyczy działalności kopalń na terenie b. Król. Kongresowego, to na początku r. 1925 kształtowała się ona w sposób niezadawalający, budzący obawę o dalsze losy najbardziej starej gałęzi przemysłu rodzimego. Bowiem dziś wydobycie rudy surowej okazuje się znacznie mniejsze, aniżeli było w okresie ostrego w hutnictwie polskiem przesilenia, czyli w roku 1924; wydobycie dało:

	w okr. częstochowsko-wileńskim	w okr. radomsko-kieleckim
w styczniu 1925 r.	14,588 t.	11,126 t.
„ lutym „	11,681 „	3;915 „
„ marcu „	15,785 „	3,272 „
„ kwietniu „	15,612 „	2,696 „

Należy przytem nadmienić, iż w zakładach Wojew. Kieleckiego — wzorem lat przedwojennych — zaczęto w czasach ostatnich posługiwać się bogatą rudą zagraniczną*) i że w Wojew. Śląskiem wielkie piece przetapiają obok rud bogatych również rudy biedne, Dill, Lahn, Siegen, tudzież zawierające żelazo żużle pochodzenia przeważnie niemieckiego, przez co ruda polska, mając bardzo ograniczone rozpowszechnienie, zmuszona jest szukać zbytu poza granicami Państwa. Nie potrzebujemy chyba dowodzić, iż rozwój górnictwa rudnego w Polsce winien być troską Rządu i społeczeństwa, a to w imię odpowiedniego uprzemysłowienia ziem polskich — a co najważniejsza — w imię poprawienia naszego bilansu handlowego, w którym pozycja rud i żużli (patrz wyżej) daje w przywozie dość pokaźną sumę pieniężną.

Jednym ze środków ku temu służyć może zastąpienie biednych rud niemieckich oraz żużli dostarczanych do hut Wojew. Śląskiego z zagranicy — przez rudę polską*). Stąd powstaje zagadnienie rud żelaznych w Polsce.

Przed wojną w b. Królestwie Kongresowem obowiązywała co do wywozu rudy klauzula następująca: „Ruda żelazna i żużle przez komory w Królestwie Polskiem nie mogą być wywożone zagranicę. UWAGA. Ruda żelazna z kopalń w Królestwie Polskiem, oraz żużle żelazne z zakładów żelaznych w Królestwie Polskiem mogą być wywożone przez komory miejscowe, lecz nie inaczej, jak na podstawie każ 'orazowo wyjednywanego pozwolenia ministra Skarbu oraz ministra Dóbr Państwowych z opłatą cła po 1 kopiejce złotem od puda".

„Wszelkie zarządzenia celne" — pisał Juljan Hofman **): „mające za zadanie ochronę miejscowego bogactwa przyrodzonego w postaci rudy żelaznej przed wywozem zagranicę, były stosowane w myśl zasady gospodarczej, że najkorzystniejszem dla danego kraju jest wywozić zagranicę wytwory gotowe, wyrabiane z własnych materjałów surowych". I dalej: „Z wywozu rudy zagranicę na zasadzie każdorazowo otrzymywanych na to pozwoleń od właściwych władz oraz z opłatą cła wywozowego korzystali niektórzy przemysłowcy, jednakże oddywało się to w ilościach stosunkowo niewielkich".

Jak wiadomo, głównym odbiorcą rudy polskiej był przemysł gornośląski.

„Trzeba mieć na uwadze",—pisał w r. 1910 inż. S. Srzeszewski ***): „że przy odczuwanym przez Niemcy, zwłaszcza przez Górny Śląsk braku rudy najmniejsze ulgi w wywozie rudy naszej zagranicę stworzą szereg pośredników-handlarzy, stworzą osobny przemysł rudny i zabiją ostatecznie hutnictwo krajowe. Nic dziwnego tedy, że rząd, licząc się z przesilemiem w kopalnictwie krzyworoskiem, robi mu w dziale wywozu zagranicznego pewne ulgi, natomiast dotychczas wcale nie popierał wywozu rudy żelaznej z Królestwa Polskiego zagranicę".

Ceny rud — według danych Górnośląskiego

*) z wyjątkiem z resztą huty „Częstochowa", położonej na pokładach niezłej rudy ilastej.

*) pochodzącą z kopalń częstochowsko-wieluńskich, bowiem ruda okręgu radomsko-kieleckiego — wobec znacznej od Śląska odległości — może być zużywana li tylko na miejscu; jej wydobycie wzrośnie z chwilą uruchomienia w tym okręgu koksiarń oraz wielkich pieców.

**) W odbitce z czasopisma „Przegląd Górniczo-Hutniczy" p. t. „Przemysł żelazny w Królestwie Polskiem" (Dąbrowa Górnicza, 1915, str. 37).

***) Patrz notatkę p.t. „Wywoz żelieznoj rudy i szłakow iz Carstwa Polskawo za granicu" (Dąbrowa 1910, str. 13).

Związku Przemysłowców Górniczo - hutniczych w Katowicach (patrz „Statistik der Oberschlesischen Berg—und Hüttenwerke für das Jahr 1913“, Kattowitz, 1914, str. 59) oraz według sprawozdania Zachodniego Zarządu Górniczego w Warszawie—kształtowały się przed wojną jak następuje (w złotych za tonę franco wagon huta):

		w b. Królestwie Kongresowem	na Górnym Śląsku
rudy krzyworoskie	62% Fe	— 31	33,35
„ węgierskie	50% Fe	— —	29,38
żużle z pieców walcownianych	50% Fe	— 19,50	22,60
żużle pudlingowe	60% Fe	— 26	32,30
ruda polska prażona	43% Fe	— 18	—

Stąd wynika, że 1% żelaza w tonie rudy polskiej przed wojną — dzięki ograniczeniom wywozowym — kosztował (18:43) $\times$ 100 = 42 grosze wówczas, gdy wartość ta w żużlach z pieców walcownianych była (22,60:50) $\times$ 100 = 45,2 gr. — na Górnym Śląsku i (19,5:50) $\times$ 100 = 39 gr. — w Królestwie, a w żużlach pudlingowych odpowiednio (32,3:60)$\times$100=54 gr. i (26:60)$\times$100 =43 gr. Nadto 1% Fe w tonie rudy węgierskiej hutom górnośląskim kalkulował się (29,38:50) $\times$100=58,76 gr! W Kongresówce zaś 1% Fe w tonie 62-u procen. rudy krzyworoskiej — pomimo istniejącego wtedy cła przywozowego w wysokości 10½ kop. od puda (p|g. taryfy z r. 1906) — kosztował tylko (31:62)$\times$100=50 groszy!

W chwili obecnej rudy polskie kalkulują się w sposób, mało różniący się od przedwojennego. I rzeczywiście.

W zestawieniu poniższem podaliśmy ceny rynku międzynarodowego na początku r. 1925 (p|g. czasopisma „*Stahl und Eisen*“, r. 1925, zeszyt 19, str. 733, w złotych za tonę):

prażona ruda Siegen 50% Fe i 5% Mn	— 26,25	loco kopalnia
Nassauer Roteisenstein 42% Fe i 28% Si 02	— 12,50	loco kopalnia
Bilbao Rubio 50% Fe cif Rotterdam	— 25,60	
Bilbao prażona 50% Fe cif Rotterdam	— 21,25	
rudy algierskie 50% Fe cif Rotterdam	— 23,10	
Maroko 60% Fe cif Rotterdam	— 29,40	
rudy szwedzkie A-ore (biedne w fosfór) 60% Fe fob Narvik	— 23	
ruda krzyworoska 62% Fe f-co Zdołbunów	— 34	
ruda częstochowska prażona 42% Fe loco kopalnia	— 19—20	
ruda wieluńska prażona 50% Fe loco kopalnia	— 25	

Franco—wagon huta śląska, niektóre z rud wymienionych w r. 1925 kalkulują się:

Pochodzenie rud	za 1 tonę rudy złotych	za 1% Fe w tonie groszy
ruda prażona Siegen 50% Fe i 5% Mn	40	80
„ Nassauska 42% Fe	26,3	62,5
„ częstochowska 42%Fe	23,8	56,7
„ wieluńska 50% Fe	30,4	60,8
„ szwedzka 60% Fe	38	63,3
„ krzyworoska 62% Fe	44	71

Mimo to obserwujemy przywóz do Polski rud niskoprocentowych — w tej liczbie z okręgów Niemiec zachodnich Siegen, Dill, Lahn. Według danych Głównego Urzędu Stat. w r. 1924 przywieziono z zagranicy:

rudy żelaznej wysokoprocontowej (powyżej 50%)	28,754 t.
rudy żelaznej niskoprocentowej (do 50% włącznie)	206,314 t.
	235,068 t. *)

Nie ulega wątpliwości, że przywóz rud biernych zawdzięczamy „dumpingowi“ handlu niemieckiego, jakkolwiek — ze stanowiska gospodarczego — transport tych rud kolejami na odległość 600—700 km. (co ma miejsce przy dostawie ich na Śląsk Górny) — winien być uważany za *absurd gospodarczy*, wymagający znacznych ofiar pieniężnych zarówno ze strony kolei niemieckich, jak i samych dostawców.

Dla wytłomaczenia niezrozumiałego na pierwszy rzut oka faktu, przypomnieć należy okoliczność, iż handel rudami żelaznemi nie tylko w Rzeszy, lecz — powiedzieć można — w całej Europie, znajduje się w rękach dwuch potężnych firm niemieckich: „Rawack & Grünfeld“ oraz „Lippman Block“, nawet huty województwa Kieleckiego kupują dziś rudę rosyjską przy pośrednictwie domu handlowego „Rawack & Grünfeld“, który uzyskał u Sowietów monopol na sprzedaż rudy krzyworoskiej w Europie.

W czasie okupacji obie firmy rzeczone z nadzwyczajną energją działały na terenie b. Królestwa Kongresowego; nadto brały one udział w towarzystwach: „Erzverwertungs-Gesellschaft m. b. H.“ (filją tego ostatniego było Warszawskie Akc. Tow. Przemysłowe) oraz w Częstochowskiem Towarzystwie Górniczo-Przemysłowem, które pokryły nadaniami niemal cały znany obecnie obszar zalegania rud żelaznych w okręgu częstochowskim i wieluńskim.

Jednakże na mocy uchwały Sejmu Ustawodawczego („Dz. U. R. P.“ r. 1920, Nr. 70, poz. 463, str. 1237) nadania, zatwierdzone przez władze okupacyjne, a zgłoszone po dniu 1 sierpnia 1924 roku, zostały unieważnione i uznane za własność Państwa. Stąd powstała „cicha walka“, jaką z całą konsekwencją i premedytacją prowadzi w dalszym ciągu „Rawack & Grünfeld“ oraz „Lippman Bloch“ z rudą polską. Więc nie

*). P. „Przegląd Gospodarczy“ r. 1925, zeszyt 9, str. 600.

powinien być dla nas obojętnym także fakt podania ręki przez handel niemiecki rudzie bolszewickiej, albowiem jest to operacja wschodnia, wymierzona między innemi przeciw rudzie polskiej i prowadzona jednocześnie z „nacieraniem“ rudy niemieckiej od strony zachodniej.

Możność zastąpienia biednych rud zagranicznych oraz żużli przez rudę polską*) daje nam potężny oręż, z którego winniśmy niezwłocznie skorzystać w celu obrony polskiego przemysłu rudnego: orężem tym jest wprowadzenie ochrony celnej—na wzór przedwojennej—w wysokości 17 zł. od tony przywożonych rud żelaznych, żużli, zgorzyn, iskrzyku (purple ore) i t.p. z tem jednak zastrzeżeniem, że rudy, żużle zgorzyny i t. p. bogate o zawartości żelaza powyżej 54 proc. (w wysuszonej przy 100°C stopie,) będą wolne od cła, jeżeli okażą poświadczone przez polskie placówki zagraniczne rachunki i analizy chemiczne.

Innych środków skutecznego przeciwstawienia się „dumpingowi“ niemieckimu, niestety, nie mamy, albowiem—wobec silnych na europejskim rynku rudnym wpływów firm „Rawack & Grünfeld“ oraz „Lippman Bloch“ — nie powinniśmy łudzić się nadzieją na możność zbytu rudy polskiej poza granicami Państwa, nawet w wypadku, gdyby wszystkie stojące temu na przeszkodzie trudności natury wewnętrznej zostały całkowicie przez Rząd Polski usunięte (w rodzaju zawieszania cła wywozowego*) wprowadzenia wyjątkowej ulgowej taryfy kolejowej na wywóz rudy zagranicę i t. p.).

Nareszcie, za wprowadzeniem na tworzywa hutnicze o zawartości żelaza poniżej 54 proc., cła przywozowego w wysokości 1,7 zł. od 100 kg. przemawia brak w tym wypadku potrzeby jakichkolwiek ze strony Skarbu i przemysłu ofiar pieniężnych nieodzownych przy każdem forsowaniu wywozu towarów na rynki zagraniczne.

Polska ma prawo bronić swój rynek wewnętrzny przed zachłannością wrogów, którzy — nawiasem mówiąc — nie przebierają w środkach i sposobach w celu zadania Jej ciosu bądź to gospodarczego, bądź politycznego.

Inż.-metalurg Władysław Kuszewski.

*) którą dowiodłem w notatce p. t. „Rudy polskie a huty górnośląskie“.

*) ogłoszonego już w „Dz. U. R. P.“ r. 1925, Nr. 49, poz. 341 str. 668.

Tymczasowa Naczelna Rada Gospodarcza

W wyniku konferencyj odbytych pod przewodnictwem p. Ministra Skarbu nad projektem Ustawy o Tymczasowej Naczelnej Radzie Gospodarczej, opracowanego przez sekretarjat Komitetu Ekonomicznego Ministrów, zapowiedziano złożenie przeredagowanego projektu Sejmowi w ciągu 2-ch tygodni Projekt o którym mowa jest rezultatem zamierzeń p. Prezesa Rady Ministrów, wyrażonych swego czasu w jego mowie w Komisji Budżetowej Sejmu w dniu 19 stycznia r. b. W mowie tej, zastanawiając się nad potrzebami poszczególnych dziedzin życia gospodarczego, wywołanemi częściowo przez skarbowo-sanacyjną akcję rządu i poszukując należytych metod tworzenia państwowego programu gospodarczego, p. Prezes Rady Ministrów postawił tezę, że tworzenie tego programu i racjonalne oddziaływanie państwa na życie gospodarcze kraju winno się odbywać przy pomocy odpowiednio zorganizowanego i stałego kontaktu pomiędzy rządem a świadomymi i zorganizowanymi czynnikami życia gospodarczego. Wnioskując z poglądów wyrażonych w tej mowie, rząd doszedł do przekonania, że luźne i dające dorywczy kontakt dotychczasowe ciało doradcze, jak Rada Przemysłowo-Handlowa, Rada Naftowa, Rada Chemiczna, Komitet Celny, Rada Kolejowa i t. d. nie wystarczą dla aktualnych zadań zbadania tych zagadnień państwowo-gospodarczych, jakie się wiążą z koniecznością złagodzenia obecnego kryzysu i skoordynowania wysiłków w dziedzinie przystosowania się produkcji do nowostworzonych warunków ustabilizowanego pieniądza, konsumcji wewnętrznej i wymiany międzynarodowej. Myśl p. Premjera zatrzymała się wówczas na idei wyrażonej w art. 68 Konstytucji. Wydawało się bowiem, że zadośćuczynienie przepisom tego artykułu t. j. powołanie do życia instytucji samorządu gospodarczego dla wszystkich gałęzi i zawodów produkcji, wymiany i pracy najemnej oraz utworzenie na podstawie przewidzianego w Konstytucji połączenia poszczególnych samorządnych izb zawodowych w Naczelną Izbę Gospodarczą zabezpieczy najbardziej prawidłowy i wszechstronny sposób współdziałania państwa ze zorganizowanymi czynnikami życia gospodarczego.

Gdy nadeszła jednak realna i wyraźnie uświadomiona potrzeba zorganizowanej akcji w kierunku opanowania kryzysu gospodarczego, poddania rewizji zbyt drogiej i niezdolnej do eksportu produkcji krajowej, przeciwdziałania deficytom w bilansie handlowym i symptomatom zwiększającego się ogólnego zubożenia, to okazało się, że myśl o Naczelnej Izbie Gospodarczej jest jeszcze z powodu braku rozgałęzionej organizacji samorządu gospodarczego, przedwczesną i conajmniej nierealną. W związku z tem, po długich dyskusjach w Komisji Handlowo-Przemysłowej Sejmu nad środkami zaradczemi dla złagodzenia kryzysu gospodarczego, uchwalono 12 marca r. b. jako wniosek na Sejm rezolucję, wzywającą rząd do powołania tymczasowej rady gospodarczej.

Tak więc projekt ustawy o tymczasowej Naczelnej Radzie Gospodarczej jest rezultatem

dawno uświadomionej potrzeby realnej i tej myśli państwowo-gospodarczej, która, szukając punktu oparcia w czynnikach społecznych, nie mogła go znaleźć w zbyt odległej jeszcze korupcji Naczelnej Izby Gospodarczej.

Naczelna Izba Gospodarcza bowiem, w myśl przepisów Konstytucji, miałaby wyjść z wyborów pośrednich i reprezentować poszczególne izby zawodowe poszczególnych gałęzi życia gospodarczego, będąc zarazem instytucją samorządowo-gospodarczą drugiego stopnia, gdyż posiadałaby uprawnienia nadzoru w stosunku do izb samorządowo-gospodarczych niższego stopnia, stanowiąc zarazem ich ogólno krajową centralę. Dopiero dalszym jej zadaniem byłaby wspomniana w art. 68 Konstytucji, współpraca z władzami państwowemi w zakresie gospodarczych zamierzeń ustawodawczych oraz „w kierowaniu życiem gospodarczem",

W tych warunkach analogja potrzeby, jaką mogłaby zaspokoić Naczelna Izba Gospodarcza nasunęła myśl o powołaniu tymczasowej Naczelnej Rady Gospodarczej, która wobec tego nie będzie ani instytucją samorządu gospodarczego, ani też nie może posiadać tych uprawnień, jakie przysługiwałyby Naczelnej Izbie Gospodarczej, jako instytucji prawa publicznego.

Dlatego też projekt omawianej ustawy ujmuje Tymczasową Naczelną Radę Gospodarczą jako organ doradczy i opinjodawczy rządu. Art. 2-gi Projektu określa zadania rady, niezbyt trafnie formułując je, jako jej uprawnienia. A więc — rada ma przeprowadzać badania i ankiety o stanie i potrzebach życia gospodarczego w państwie oraz o środkach niezbędnych do jego podniesienia, przedkładać rządowi wnioski, dotyczące wspomnianych potrzeb oraz programu polityki gospodarczej państwa, opinjować wszystkie opracowywane z inicjatywy rządu lub sejmu projekty ustaw, dotyczących życia gospodarczego oraz spraw finansowych i społecznych, oddziaływających na sprawy gospodarcze przed wniesieniem tych projektów pod obrady sejmu; wreszcie ma rada współpracować z rządem w przygotowaniach do traktatów handlowych w sposób przez rząd ustalony oraz wyrażać opinję we wszelkich sprawach, w których rząd zwróci się o to do rady.

Art. 3-ci projektu mówi, że wnioski rady *muszą* być przedmiotem decyzji rządu, która winna być podana do wiadomości rady w ciągu miesiąca, jak również, że opinje rady o projektach ustawodawczych rządu lub sejmu, ewentualnie o sprawach innych zamierzeń gospodarczych rządu winny być zakomunikowane rządowi w terminie miesięcznym pod rygorem nadania tym sprawom dalszego biegu. Wreszcie projekt stanowi, że w wypadkach nagłych, gdy rząd będzie zmuszony do przeprowadzenia pewnych spraw natury gospodarczej (rozporządzeń, zarządzeń i t. p.) bez zasięgnięcia opinji rady, wydane w ten sposób rozporządzenia będą po opublikowaniu przesyłane radzie do opinji, która znowu w terminie miesięcznym ma być przedmiotem decyzji rządu. Art. 4-ty stanowi, że rada ma się składać ze 100 członków wybieranych na dwa lata przez zrzeszenia, jak mówi projekt — publiczno i prywatno prawne oraz instytucje, wyznaczone przez Radę Ministrów na wniosek prezesa Rady Ministrów w porozumieniu z resortowymi ministrami Prezes Rady Ministrów ma podać do wiadomości tych organizacyj ilość przedstawicieli, którą będą miały delegować do Rady. W poszczególnych instytucjach uprawnionym do wybierania delegatów do rady będzie ten organ, który wedłóg statutu jest upoważniony do wyboru władzy kierującej sprawami instytucji (a więc np. walne zgromadzenie, zarząd i t. p.). Jak wynika ze wspomnianych przepisów, rada ma być zorganizowana na zasadzie przedstawicielstwa ustawowych — (publiczno-prawnych) zrzeszeń gospodarczych, jak np. izby handlowo-przemysłowe b. zaboru pruskiego lub austrjackiego; zgromadzenia rzemieślnicze w b. Kongresówce i t. p. oraz przedstawicielstwa prywatnych (dobrowolnych) zrzeszeń i organizacyj gospodarczych i zawodowych, jak np „Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów" lub „Centralne Towarzystwo Rolnicze", „Stowarzyszenie Techników", albo różne centralne organizacje związków zawodowych robotniczych z poszczególnych przemysłów i t. p.

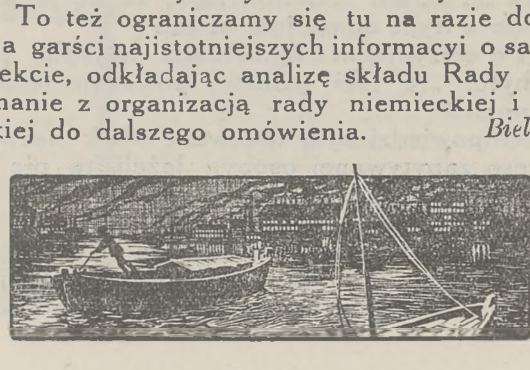
Pojekt ustawy przewiduje cenzus wieku dla członków Rady, który poseł Wierzbicki na konferencji w dniu 16 maja r. b. proponował ustalić na 35 lat.

Najpoważniejsze spory w dyskusjach na wspomnianych już wstępnych konferancjach informacyjnych wywołał art. 5 projektu, traktujący o ilościowej reprezentacji w radzie przemysłu, rolnictwa, handlu, instytucji kredytowych, oszczędnościowych i ubezpieczeniowych oraz zrzeszeń pracy najemnej, konsumentów, przedstawicieli wolnych zawodów i nauki.

Art. ten (5) oraz artykuł 1 projektu ze względu na organizację rady, która winnaby być wyrazem jej celu, potrzeby i zadań, wysuwa szereg wątpliwości, które mogą być rozwiązane tylko przy gruntownem zbadaniu państwowej i ekonomicznej potrzeby takiej instytucji oraz warunków, w jakich podobne instytucje powstały zagranicą.

W szczególności chodziłoby tu o przeprowadzenie porównania z organizacją funkcjonującą od czerwca 1920 roku Tymczasowej Rady Gospodarczej Rzeszy Niemieckiej oraz — z organizacją utworzonej dekretem z dn. 16 stycznia 1925 r. Narodowej Rady Ekonomicznej we Francji.

To też ograniczamy się tu na razie do podania garści najistotniejszych informacyi o samym projekcie, odkładając analizę składu Rady i porównanie z organizacją rady niemieckiej i francuskiej do dalszego omówienia. *Bielak.*

GENJALNA KAMPANJA SPRZEDAŻY.

Kampanja rozpoczęła się w St. Louis i oparta była na tej zasadzie: w przeciągu 5 tygodni każdy sprzedawca gramofonów i płyt powinien wysilić całą swą energję, aby okresie zrobić znacznie więcej, niż robił dotąd. Do pomocy dodano mu szeroko zakreśloną reklamę, pewne prace przygotowawcze i wogóle wszystko to, co znajduje się na usługach nowoczesnej sztuki sprzedawania„.

Jako hasło tej kampanji ustalono: „Czy masz już Victrolę?“

Pierwszym strzałem, jaki padł podczas tej kampanji, było duże ogłoszenie w prasie codziennej tej treści:

CZY MASZ JUŻ „VICTROLĘ?“

Chciałbyś ją mieć? Oczywiście, że tak. Ktoby nie chciał? A dlaczego jeszcze nie masz?

Cena? Niemożliwe. Przecież można nabyć Victrolę już od 25 dolarów.

Warunki płatności? Niemożliwe. Większość firm, sprzedających Victrolę chętnie da ją na rozpłaty.

Cdzie ją dostać? Nie wiesz? Oto lista tych, co ją stale posiadają na składzie.

A więc do jutra.

Dlaczego niemasz już jutro mieć Victrolę w swym domu?

Niema żadnej poważnej racji, dla której nie mógł byś sobie na to kupno pozwolić.

Ogłoszenia te były umieszczane z małemi zmianami przez cały czas trwania kampanji. Na dole znajdowały się adresy firm, które posiadały u siebie na składzie Victrole. Koszt tych ogłoszeń był częściowo pokrywany przez fabrykę, a częściowo przez agentów.

Równocześnie z tem cały szereg młodych inteligentnych kobiet obchodziło mieszkania prywatne i tą drogą zbierało nazwiska i adresy osób które mogły zostać nabywcami tego instrumentu. Kobiety te były zwerbowane uprzednio przez ogłoszenie. Rola ich była bardzo prosta. Nie miały one nic na sprzedaż, ale miały zebrać pewne informacje.

Spełniały swe zadanie w następujący sposób. Po zobaczeniu pani domu i przedstawieniu się jej, mówiły: „Jestem tu, w celu zebrania informacji, dotyczącej muzycznego wykształcenia miasta St. Louis. Pozwoli pani, że się jej zapytam, ile w tym domu jest dzieci?“

Po otrzymaniu odpowiedzi, następne pytanie było: „A jaki państwo posiadają w domu instrument?“

Odpowiedzi były notowane obok nazwiska i adresu zapytywanej osoby. Jeżeli ta nie posiadała gramofonu, to jasnem jest, że była dobrym kandydatem na przyszłego nabywcę. Jeżeli jednak już posiadała, to można jej było sprzedać specjalną serję płyt gramofonowych, jakie specjalnie dla tej okazji przygotowała fabryka.

Zebrane w ten sposób nazwiska i adresy oddawane były agentom w odpowiednich rejonach i ci już wysyłali tam swych sprzedawców, którzy już starali się zrobić swoje.

Sama zaś sprzedaż polegała na tem, że proponowano osobom nieposiadającym gramofonu, wstawienie instrumentu na kilka dni próby zupełnie bezpłatnie. Skoro klijent zainteresował się próbą, starano się uczynić mu wszelkie ustępstwa, dotyczące warunków zapłaty. Jeżeli jednak próba wypadła niepomyślnie, zabierano maszynę bez wszelkich trudności, pozostawiając niedoszłego nabywcę w pokoju.

Niektórzy agenci poszli tak daleko, że wysłali na miasto samochód z kilkoma instrumentami i te na życzenie klijenteli odrazu wstawiano do mieszkań. Większość jednak miała ze sobą tylko ilustrowane katalogi, które pokazywała odwiedzanym osobom, i z których łatwo można było wybrać typ maszyny, jaki odpowiadał danej osobie.

Jednocześnie proponowano w tych domach, gdzie już był gramofon, nabycie specjalnej kolekcji płyt, za sumę 16 dolarów, co w tej specjalności stanowi już poważny jednorazowy wydatek.

W czasie cenzusu zebrano około 25.000 adresów. Rezultat był, że na 6 osób, odwiedzonych przez delegatki, jedna zgodziła się na dostarczenie jej na próbę gramofonu lub kolekcji płyt, a na 5 osób, które zgodziły się na tę próbę, 4 osoby nabyły pozostawiony u siebie towar. Inaczej mówiąc, w ten sposób zrobiono przeszło 3.300 tranzakcji sprzedaży w przeciągu jednego miesiąca.

Dowodzi to, jak wspaniałe rezultaty można osiągnąć przez skoordynowanie tego, co może dać reklama, plus odpowiedni wysiłek sił sprzedawców. Podobnie jak podczas wojny artylerja przygotowuje i oczyszcza teren, przerywa zasłony z drutu kolczastego i w ten sposób ułatwia zadanie piechocie, tak samo i tutaj reklama urabia mentalite publiczności, aby tem łatwiej było sprzedawcom doprowadzić do samej tranzakcji.

Energja sprzedawców była pobudzona jeszcze urządzeniem konkursu w związku z kampanją. Osoby zajęte zbieraniem adresów otrzymywały premja od 25 do 100 dolarów stosownie do uzyskanej liczby. Podobne premja w postaci wzrastających progresywnie rabatów wyznaczone były dla tych sprzedawców, którzy przekroczyli wyznaczone dla nich minimum.

Do pomocy dodane były bardzo efektownie urządzone wystawy okienne przygotowane przez specjalistów i oparte na dostarczonym przez fabrykę materjale dekoracyjnym. Reklama świetlna i kinematograficzna zrobiła resztę.

T. Skarzyński.

(Uwaga od Redakcji). Opisana powyżej w tym artykule kampanja, zaczerpniętą została z amerykańskiego pisma „Printers Ink“ i z powodzeniem przeprowadzona.

KRONIKA KRAJOWA
PRZEMYSŁ

Z przemysłu naftowego.

Produkcja wszystkich polskich kopalń naftowego surowca wynosiła w kwietniu b. r. 56,620 ton, a więc przeciętnie dziennie 1,887 ton, wykazała zatem dalszy, choć nieznaczny spadek wobec produkcji z marca b. r., która wynosiła 1,899 ton na dzień, i to pomimo, że w kwietniu dowiercono kilka nowych szybów, a to: w Borysławiu szyb „Petromonte" (dawniejszy „Montefiore") z 30 tonami, „Szczur II" z 20 tonami, „Aleksander II" z 30 tonami i w Mraźnicy „Zofja IV" także z 30 tonami dziennie.

Z końcem kwietnia utworzono we Lwowie komitet organizacyjny celem ponownego związania czystych, a więc takich producentów ropy, którzy nie posiadają własnych fabryk nafty, w jedną organizację, to jest w kartel dla ochrony ich interesów. Byłoby to zatem ponowne powołanie do życia „Krajowego Związku Producentów Ropy", który założony pod patronatem austrjackiego rządu w r. 1908, został zlikwidowany w r. 1919 w chwili, kiedy właśnie zorganizowana, w fachowe siły i względnie duże własne środki materjalne zaopatrzona, na pół oficjalna, a pomimo tego przez sam przemysł naftowy prowadzona i kierowana instytucja, mogła była objąć wszystkie funkcje, które w jej braku zrazu prowadził Komitet Likwidacyjny, a później Państwowy urząd Naftowy.

W przemyśle naftowo-fabrycznym nie zaszły w kwietniu żadne zmiany na lepsze, przeciwnie, wyłamanie się rafinerji w Jaśle z kartelu, przysporzyło Zjednoczeniu rafinerów dużo trudności. O ile przykład jasielskiej rafinerji nie znajdzie w zjednoczeniu naśladowców, to jego istnienie nie będzie zagrożone. Jednak wskutek wytworzonej w ten sposób konieczności walki konkurencyjnej w łonie jednego i tego samego przemysłu, cały polski przemysł naftowy poniesie duże szkody, co wobec i tak już dosyć krytycznego położenia tego przemysłu, odbije się na nim tem dotkliwiej.

Produkcja żelaza w Polsce w pierwszym kwartale r. b.

W pierwszym kwartale r. b. polskie huty żelazne wyprodukowały 77,3 tys. ton surówki (w pierwszym kwartale 1924 r. 129,9 tys. ton), zlewków stalowych 198,7 tys. ton (w pierwszym kwartale 1924 r.—232,6 tys. ton, wytworów walcownianych 149,4 tys. ton, (w piewszym kwartale 1924 r. — 146,5 tys. t.). Wytwórczość hut b. Królestwa Polskiego była w tym okresie czasu wyższa od wytwórczości w tymże okresie 1924 r., wytwórczość zaś województwa śląskiego nieco niższa.

Przemysł cementowy w r. 1924.

Produkcja cementu w Polsce wyniosła w r. 1924 przeszło 400 tys. ton, gdy przed wojną stanowiła około 600 t. ton. Zużycie krajowe cementu zmalało w r. 1924 z powodu trwającego zastoju w ruchu budowlanym; kosumcja cementu zmniejszyła się w stosunku do okresu przedwojennego z 20 do 15 klg. na głowę ludności. Eksport cementu w ubiegłym roku wzmógł się; wynosił on mianowicie 32,2 tys. ton (7 proc ogólnej wysyłki z cementowni), gdy w r. 1923 20,1 tys. ton (4 proc. ogólnej wysyłki). Niemal całkowicie eksport był kierowany na południo-zachód i przypadał w przeważającym udziale cementowniom województw krakowskiego i śląskiego. Wywóz przez Gdańsk żadnej roli nie odegrał. Ceny wewnętrzne cementu wzrosły w pierwszym kwartale 1924 r. bardzo silnie i mniej więcej o 20 proc. przekroczyły poziom przedwojenny. Potem następuje równie silna baissea i we wrześniu stanowią one tylko 75 proc. cen przedwojennych. W ciągu ostatniego kwartału 1924 r. ceny cementu zbliżyły się do poziomu przedwojennego.

Wydobycie soli kamiennej w lutym b. r.

Na całym obszarze państwa polskiego w okręgach górniczych: krakowskim, drohobyckim, stanisławowskim i woj. poznańskiem czynnych było ogółem 13 żup solnych, zatrudniających 3,383 robotników. przyczem wydobycie soli było następujące: soli kamiennej wydobyto 17,998,8 ton (styczeń 20,908 ton) ważonki 8,769,2 ton (8,758,6 styczeń), soli bydlęcej 29,677,4 ton (w styczniu — 26,768 ton).

Ruch hut cynkowych i ołowianych w Polsce w lutym r. 1925

Na całym obszarze Rzeczypospolitej w woj.: śląskiem, krakowskiem i kieleckiem czynnych było 24 hut cynkowych i 2 huty ołowiane, tak samo jak w styczniu. Robotników, zatrudnionych w hutach cynkowych, było 11, 826 (styczeń 11, 852). zaś w ołowianych 605 (styczeń 604). Cynku surowego wytworzono w m-cu lutym 8.683 ton (styczeń 9.407 ton) i 2.144 ton ołowiu surowego (styczeń 2.326 ton). Dane powyższe obejmują zakłady hutnicze, produkujące cynk i ołów surowy, blachę cynkową i ołowianą, oraz produkty prażenia blendy cynkowej i błyszczu ołowianego.

Popyt na maszyny rolnicze.

W związku z bardzo dobrze zapowiadającemi się urodzajami ożywił się popyt na maszyny rolnicze: Oddział Banku Polskiego w Bydgoszczy komunikuje, iż fabryki maszyn rolniczych wyprzedały niemal całe swoje zapasy i wykonywują obecnie zamówienia na sezon jesienny.

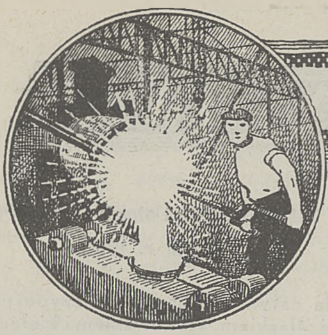
Przemysł gumowy.

Polska posiada rozwinięty przemysł gumowy, który wytwarza wszelkie artykuły zarówno techniczne jak i galanteryjne.

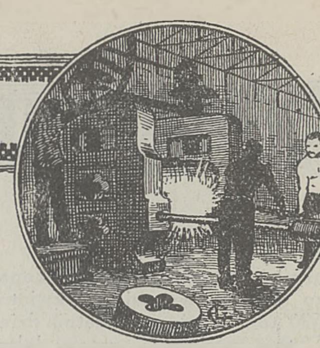
Czynnych jest 9 fabryk. W związku z ogólnym kryzysem gospodarczym w kraju przemysł ten musiał znacznie ograniczyć swą produkcję, nie mogąc zbyć swych wytworów. Przemysł gumowy, nie pokrywający jeszcze całkowicie wzrastającego ciągle w tej dziedzinie zapotrzebowania krajowego, ma widoki dalszego rozwoju na przyszłość.

Ożywienie w przemyśle.

Oddziały Banku Polskiego donoszą z różnych miejscowości o ożywieniu się obrotów w przemyśle. Oddział łódzki komunikuje: kwiecień był dla łódzkiego przemysłu bawełnianego miesiącem bardzo korzystnym; oddział sosnowiecki donosi: w przemyśle metalowym sytuacja jest lepsza, zakłady żelazne w Zagłębiu posiadają znaczne ilości zamówień. Oddział częstochowski zaznacza, iż ożywia się przemysł budowlany: przemysł jutowy i bawełniany eksportuje około 60 proc. wyrobów za granicę. Oddział białostocki informuje: w przemyśle garbarskim sytuacja naogół przedstawia się korzystnie. Oddział katowicki donosi: sytuacja w przemyśle cynkowym jest naogół pomyślniejsza, eksport węgla w kwietniu wyniósł prawie to samo co w marcu — 42 proc. całego wydobycia.

Rynek towarowy na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 29 maja 1925 r. w złotych (pg. danych S. A, „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi").

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:

Surówka odlewnicza „Chlewiska" na węglu drzewnym	147.—
Surówka odlewnicza „Stąporków Nr. 0 (loco huta)	156.—
Surówka odlewnicza „Stąporków (loco huta) Nr. 1	147.—
Surówka odlewnicza Ostrowiecka Nr. 0	148.—
Nr. 1	146.—
Surówka odlewnicza Witkowicka Nr. 1 (oclona)	160.—
Złom żeliwny (fragment lany)	125.—
Żelazo handlowe krajowe	200.—
Bednarka gorąco walcowana	235.—
Bednarka zimno walcowana	405.—
Walcówka (drut okrągły od 5½ do 13 mm., kwadratowy od 5¼ do 8 mm.)	265.—
Blacha (cena zasadnicza)	270.—
Koks karwiński	44.50
Koks górnośląski twardy	29.—
„ „ miękki	29.—
Węgiel kowalski myty cieszyński	37.35
„ górnośląski gruby	21.—
„ dąbrowski gruby	18 —
Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę gr. 15)	56.—
Cegła ogniotrwała kopulakowa	65.—
Glina ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	35.—
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła)	141.—
Kamień wapienny	4.—

Centralne biuro sprzedaży Polskich Odlewni Rur w Warszawie ul. Nowy Świat 35 notuje od d. 1.II 1925 następujące ceny orjentacyjne, obowiązujące do odwołania:

Rury kanalizacyjne i zlewowe 37,5 zł. za 100 kg.

Rury wodociągowe 43.— zł. za 100 kg. Fasony o 10% drożej.

Ceny należy rozumieć franco stacja odbiorcza przy ładunkach wagonowych z uwzględnieniem stawki taryfy kolejowej 15-tonnowej. Przy ładunkach drobnych ta sama cena loco odlewnia.

Cena gwoździ i drutu.

„Zjednoczenie Polskich Fabryk Gwoździ i Drutu" notuje ceny następujące od dnia 12 listopada r. ub.

Gwoździe za skrzynię 16 kg. wagi netto loko magazyn fabryczny (ceny zasadnicze) Zł. gr.

budowlane od Nr. 26 do Nr. 23 7.30

drobne od Nr. 15 — Nr. 6 od zł. 7 gr. 50 do 12.60

Druty za 100 kg. (ceny zasadnicze) jasne zwyczajne:

od Nr. 2/0 do Nr. 30 46.70

Druty ocynkowane:

od Nr. 2/0 do Nr. 30 59.—

Od cen zasadniczych dawany jest rabat zależny od specyfikacji i ilości towaru. Za wymiar dopłaty według specjalnej tabeli.

Notowania Centralnego Biura Polskich Odlewni Wyrobów Emaljowanych, obowiązujące do odwołania:

Cena garnków emaljowanych 75 groszy za 1 kilo.

Cena garnków surowych 60 groszy za 1 kilo.

Do cen powyższych dolicza się 2% na koszty opakowania i ekspedycji.

Ceny rozumieją się franko stacja załadowania.

Ceny odlewów z metali półszlachetnych.

Podług notowań Koła odlewni metali półszlachetnych od dnia 15 stycznia obowiązuje aż do odwołania następujące ceny na:

	Zł. gr.
armaturę mosiężną	2.75
armaturę bronzową	3.65
armaturę fosforbronzową	3.75
odlew mosiężny galanteryjny	4.—

Ceny te rozumieją się za 1 kg. loco fabryka za gotowkę.

Ceny odlewów ze stopów specjalnych.

Koło odlewni metali półszlachetnych notuje następujące ceny odlewów ze stopów specjaluych, przepisanych przez ministerstwo kolei żelaznych dla taboru P. K. P.

Gatunek stopu i marka		*Cena za 100 kg*
Bronz panewkowy	VII1	390 złotych
„ osprzętowy	VII2	365 „
„ fosforowy	VII3	395 „
Mosiądz	VIII	285 „

Powyższe ceny rozumieją się przy wadze jednej sztuki odlewu nie niżej 2 klg. Za odlew wagi poniżej 2 kg. dolicza się do ceny powyższej 8%.

Ceny blachy ocynkowanej.

Cynkownia warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 100 kg. franco wagon Warszawa:

711×1422×0,5 mm.	80.—
711×1422×0,525 mm.	79.—
711×1422×0,55 mm.	78.—
1000×2000×0,5 mm.	82.—
1000×2000×0,55 mm.	80.—

Ceny te rozumieją się za 100 kg.

Cena odlewów żelaznych.

Podług notowań Grupy V (odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żelaznych surowych dla Warszawy aż do odwołania wynosi od 0,45 do 0,56 złp. za 1 kg loco fabryka.

Cena metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 28.V. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminjum	3107
Antymon	1722
Cyna standard	6326
Cynk hutniczy	873
Miedź elektrolityczna	1582
Miedź standard	1494
Ołów miękki	829
Nikiel	4101
Rtęć	10854
Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

KRONIKA KRAJOWA
HANDEL

Rewizja umów handlowych.

W myśl swojej polityki zagranicznej i handlowej rząd polski zamierza poddać zrewidowaniu szereg zawartych umów handlowych. Między innemi zamierza rząd zrewidować swój stosunek traktatowy odnośnie do Włoch oraz nawiązać stosunki handlowe z Hiszpanją, z którą nie posiadamy jeszcze traktatu handlowego.

Co do Hiszpanji, to już przed 2-ma laty było zamierzone zawarcie konwencji handlowej, której domagają się polskie koła przemysłowe, jednakowoż stosunki wewnętrzne w Hiszpanji stanęły temu na przeszkodzie.

Linja zamierzeń rządu idzie w kierunku jaknajwydatniejszego poparcia potencji eksportowej polskiej i otwierania eksportowi polskiemu wszelkich dróg zwłaszcza w obecnym okresie przesilenia.

Zawarcie traktatu z Hiszpanją nie jest koniecznością życiową, nie mniej jednak liczne koła przemysłowe oddawna już zabiegały usilnie o przywrócenie im rynku do którego jeszcze z czasów przedwojennych swój wywóz kierowały.

Z ważniejszych gałęzi kierujących do Hiszpanji swoje produkty wymienić należy przedewszystkiem przemysł okręgu Izby handlowej w Bielsku (sukno wełniane) maszyny przędzalnicze i meble gięte, naczynia emaljowane i te które przedostawały się nietylko do Hiszpanji, lecz i do Afryki.

Z przemysłu górnośląskiego wymienić należy przedewszystkiem olbrzymią firmę konstrukcyjno-eksportową „Ferrum", której instalacje wodociągowe znajdują się w szeregu krajów europejskich i poza europejskich. Pozatem nader ważnemi dla eksportu są produkty rolne lub przemysłu rolnego, jako to nasiona buraczane, mączka kartoflana i t. p., wreszcie artykuły przemysłu drzewnego.

W związku z powyższem odbyło się w ministerstwie przemysłu i handlu kilka konferencyj, na których ustalono linje wytyczne dla osiągnięcia omawianych zadań, przyczem zostali wydelegowani z Min. Przem. i H. w celu dokonania tej pracy dyr. departamentu handlowego Henryk Tennenbaum oraz Dr. St. Czerkiewicz, którzy w końcu ub. m. wyjechali do Madrytu, skąd po sfinalizowaniu umowy z rządem hiszpańskim, mieli udać się do Rzymu, by zacząć rokowania o rewizję umowy handlowej z Włochami.

Ułatwienia eksportowe.

Aby ułatwić wywóz ładunków masowych, w szczególności zaś materjałów drzewnych wprowadzono na polskich kolejach państwowych z dniem 20 maja nowy sposób obliczania opłaty za podstawianie wagonów na szlaki, przystanki, ładownie i t. p. punkty nie taryfowe, leżące poza obrębem stacji. Jednocześnie zamiast stosowania dotychczasowych opłat taryfowych za całą odległość między dwiema stacjami, pobierana jest obecnie opłata za rzeczywisty przebieg wagonu od miejsca załadowania do stacji taryfowej, co w wielu wypadkach obniży znacznie koszt podstawiania wagonu.

Wzrost importu zagranicznego zboża.

W ostatnim miesiącu przywóz zagranicznego zboża do Polski wzrósł znacznie. Przez Gdańsk importuje się zboże i mąkę amerykańską w ogromnych ilościach. Nabywcy otrzymują dogodny kredyt na 5 proc. rocznie, termin dwumiesięczny. Wskutek tego nastąpiło pogorszenie sytuacji w przemyśle młynarskim. W Piotrkowie młyny parowe zaczęły sprowadzać zboże zagraniczne, ponieważ zboża krajowego była wielka podaż przy wysokich cenach. Południowy polski rynek zbożowy zależy obecnie od mąki węgierskiej, co jest powodem zastoju w młynach w Jarosławiu.

Czechosłowacja sprowadza azotniak z Polski.

Wobec niewystarczającej produkcji własnej Czechosłowacja sprowadza azotniak z Polski, Jugosławji i Niemiec. Import azotniaku z Polski wynosił w r. 1924 ca 300 wagonów i mógłby być znacznie rozszerzony. Pomimo monopolistycznego stanowiska, jakie zajmuje kartelowa organizacja „Fosfacid". Chorzowski azotniak posiada znaczne widoki opanowania z czasem czechosłowackiego rynku.

Biuro warszawskie targów wschodnich.

Targi wschodnie, wchodzące w okres bezpośredniej pracy przygotowawczej do piątej kampanji targowej (piąte Targi wschodnie odbędą się we Lwowie, jak corocznie w okresie od 5 — 15 września r. b.) uruchomiły biuro warszawskie, przy którem czynny jest dział propagandowo-prasowy.

Biuro warszawskie Targów wschodnich mieści się przy ulicy Wilczej Nr. 8 m. 12, tel. 224-61 i czynne jest w godzinach od 10—1 po południu.

Dalsze horoskopy dla handlu polsko-rosyjskiego.

Jak nas informują pewne zacisze, które daje się ostatnio obserwować na terenie handlu polsko-rosyjskiego, tłomaczy się wprowadzeniem nowego prezesa przedstawicielstwa handlowego Z.S.S.R. w Warszawie, p. Nacarenusa na miejsce ustępującego p. Miaskowa, który wyjechał z Warszawy dnia 22 b. m. Nowy prezes misji handlowej zamierza, jak nam komunikują, nietylko kontynuować dotychczasową politykę gospodarczą, lecz rozpocząć petraktacje w sprawie zawarcia szeregu transakcji na dużą skalę.

Perspektywy handlu lnem.

Centralny związek handlu lnem (Lnocentr) wskazuje na słaby rozwój akcji gromadzenia zapasów lnu pomimo wiosennego sezonu. Lnu na rynku prawie nie widać. W miesiącu kwietniu Lnocentr nagromadził zaledwie 34 tysiące pudów lnu i kądzieli.

Wywóz drzewa.

Przystosowywanie taryf kolejowych do potrzeb przemysłu eksportującego celem ułatwienia mu konkurencji na rynkach zagranicznych wydaje już owoce. Oddział Banku Polskiego w Równem podaje do wiadomości, iż w kwietniu wywieziono dość znaczne ilości drzewa do Gdańska i do Niemiec i że ożywienie nastąpiło głównie z powodu zniżenia taryf kolejowych.

Stosunki handlowe amerykańsko-polskie.

Rozpoczęty w latach ubiegłych rozwój stosunków handlowych między rynkiem amerykańskim a polskim zmniejszył się znacznie. Powodem tego — okres sanacyjny w Polsce i wysoki koszt produktu polskiego. W chwili obecnej są w toku pertraktacje firm amerykańskich z polskiemi o następujące artykuły: wiklina, meble składane i gięte, wyroby koszykarskie, zapałki, szczecina, jelita, grzyby suszone. Zauważyć również należy, że rozwojowi tych stosunków handlowych z Polską stoi ciągle na przeszkodzie wysoka taryfa wwozowa amerykańska.

„Le Temps" o Międzynarodowym Targu w Poznaniu.

W paryskim „Le Temps" z dnia 16 b. m. okazał się entuzjastyczny artykuł o Międzynarodowym Targu w Poznanju p. Loys'a Aubin, który bawił w Poznaniu w dniu otwarcia Targu, specjalnie w tym celu delegowany przez wydawnictwo.

Pan Aubin, nawiązując do faktu szybkiego zniknięcia pokostu niemieckiego, stwierdza, że „taki sam rozmach ujawnił się również w manifestacji gospodarczej jaką był Międzynarodowy Targ w Poznaniu, który według słów jego udowodnił, że „w dziedzinie handlowej i przemysłowej usiłowania Polski są wielkie i skuteczne".

Artykuł p. Aubin kończy się bardzo ciekawą i sympatyczną uwagą:

„Próbowano u nas tysiącznemi sposobami wznowić stosunki handlowe z Rosją Sowiecką. Stworzono Komitety i grona finansistów, które przy poparciu rządu działały w tym kierunku. Zapomniano o słowach Montesquien'a, że: „Le commerce parcourt la terre, fuit oû il est opprimé et se répose là ou on le laisse respirer". A więc, gdzie oddychać mógłby handel swobodniej niż na gościnnej ziemi pracowitej Polski?".

KRONIKA FINANSOWA

Bilans Banku Polskiego.

W 1-ej dekadzie maja przybyło złota za 399 tys. zł., natomiast ubytek walut *netto* wynosił 16 miljon. zł., odpływ walut jest zawsze dość znaczny, natomiast daje się zauważyć w Banku Polskim znaczny wzrost skupu drobnych dewiz, co wskazuje rozszerzanie się podstaw naszego eksportu. Portfel wekslowy wzrósł o 900 tys. zł., natomiast zmniejszyły się o 3 miljony zł. pożyczki lombardowe. Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 13,9 miljon. zł., rachunki żyrowe zaś wzrosły o 20 miljon. zł.

W drugiej dekadzie maja zapas złota w Banku Polskim wzrósł o 369 tys. złotych, ubytek walut wynosi 18 miljon. zł.

Portfel wekslowy — wskutek restrykcji kredytowych — zmniejszył się o 13,9 miljon. zł., rachunki żyrowe zaś wzrosły o 5,1 miljon. zł.

Z rady Banku Polskiego.

Dnia 14 ub. m. odbyło się miesięczne posiedzenie rady Banku Polskiego pod przewodnictwem prezesa Banku p. Stanisława Karpińskiego. Na posiedzeniu tem wysłuchano sprawozdania dyrekcji oraz sprawozdań poszczególnych komisji rady oraz uchwalono otworzyć w najbliższym czasie oddział Banku w Lidzbarku i utworzyć szereg nowych zastępstw, powierzając je: w Kartuzach — Powiatowej Kasie Oszczędności, w Kościanie—Bankowi Ludowemu, w Lipnie—oddziałowi Banku Ziemiańskiego, w Nakle—Bankowi Ludowemu, w Nowogródku — Chrześcijańskiemu Bankowi Ludowemu, w Swieciu — Bankowi Powiatowemu i w Zduńskiej Woli — Bankowi Udziałowemu. Wreszcie zatwierdzono listę członków komitetu dyskontowego przy nowym oddziale w Łucku i przyjęto do wiadomości szereg zmian w składzie komitetów dyskontowych w kilku innych oddziałach (Kołomyja, Ostrów Poznański, Piotrków, Równe).

Wpływy z danin publicznych i monopoli.

Według prowizorycznego zestawienia wpływy z danin publicznych i monopoli wykazują pomyślny dla skarbu państwa rozwój nietylko w stosunku do lat inflacji markowej, lecz przy porównaniu z rokiem ubiegłym, jako pierwszym rokiem sanacji skarbu.

Ogółem daniny publiczne i monopole dały skarbowi państwa w pierwszych 4-ch miesiącach: roku 1922 126,3 miljon. zł., roku 1923 62,7 miljon, zł., roku 1924—303,6 miljon. zł., roku 1925 437,5 milj. zł.

Wpływy zatem za pierwsze 4 miesiące roku 1922 stanowiły 28,4 proc. wpływów tegorocznych, wpływy roku 1923—14,3 proc. i wpływy roku ubiegłego 69,4 proc. wpływów tegorocznych.

W porównaniu z r. ub. najbardziej zwiększyły się wpływy z ceł — o 59,7 proc., z opłat stemplowych o 51,8 proc. i z monopoli o 47,9 proc.

Wpływy z podatków bezpośrednich zwiększyły się w stosunku do r. 1924 o 55,3 proc., z podatków pośrednich o 39,8%, a z monopoli najbardziej zwiększyły się zyski ze spirytusu, który przynosi obecnie zysku monopolom więcej, niż w latach ubiegłych opodatkowanie pośrednie.

Pokrycie kruszcowe obiegu banknotów.

Dający się w ostatnich czasach zauważyć większy odpływ walut z Banku Polskiego nie odbił się dotychczas ujemnie na stopniu pokrycia obiegu banknotów, który na dzień 30 kwietnia dosięgał cyfry 57 proc.

Przypisać to należy z jednej strony temu, że jednocześnie wzrastał zapas złota w Banku Polskim, z drugiej zaś strony temu, że odpływ walut powoduje automatycznie zmniejszenie obiegu banknotów, co przy wysokim stopniu pokrycia sprawia, iż cyfry procentowe pokrycia do obiegu ulegają niewielkiej tylko zniżce.

Oszczędności.

Z zestawienia bilansowych pozycji 39 banków, należących do Związku banków w Polsce, wynika, że oszczędności z miesiąca na miesiąc wzrastają i to w dość szybkiem tempie: wkłady terminowe w 39 bankach wynosiły w d. 31 stycznia r. b. 32,4 miljon. zł., zaś w d. 28 lutego r, b. 42,2 miljon. zł. Ze wszystkich pozycji bilansowych pozycja wkładów terminowych wykazuje wzrost najszybszy.

Pożyczki na wykończenie domów.

Komisja finansowo - budżetowa rady miejskiej przyjęła projekt magistratu w sprawie udzielania pożyczek na wykończenie nowobudujących się domów, dokonawszy w tym projekcie drobnych tylko zmian. Sumy pożyczki nie będą mogły wynosić więcej, niż 80 proc. wartości kosztorysowej budowli. Pożyczka będzie musiała być zabezpieczona czystym wpisem na hipotece nieruchomości pożyczającego. Pierwszeństwo w otrzymaniu pożyczek przysługiwać będzie kooperatywom oraz instytucjom o charakterze społecznym przed osobami prywatnemi. Pożyczki będą udzielane na lat 15. Komitet Rozbudowy będzie mógł wyznaczyć spłatę pożyczek w ratach amortyzacyjnych, z których pierwsza płatna będzie nie wcześniej, niż po upływie trzech lat od daty otrzymania pożyczki. Od udzielonej pożyczki spółdzielnie mieszkaniowe i inne stowarzyszenia społeczne i dobroczynne opłacać będą odsetki w wysokości 2 proc. rocznie, inne zaś spółki, stowarzyszenia i osoby prywatne — 3 proc. rocznie. Przyznany na powyższy cel kredyt sięga 1.100.000 zł.

Restrykcje kredytowe Banku Polskiego.

Pasywny bilans handlowy, spowodowany nadmiernym wzrostem importu, i to nie surowców czy środków produkcji, lecz artykułów zywnościowych i fabrykatów, sprawia, że waluty bardzo silnie odpływają z Banku Polskiego, który zmuszony jest dla utrzymania wysokiego pokrycia złotego stosować restrykcje kredytowe. Przy stosowaniu tego środka Bank stara się, aby dotknął on w jaknajmniejszym stopniu produkcję, a utrudnił import. Dlatego też Bank wydał zarządzenie, aby do czasu zrównoważenia się bilansu handlowego nie były dopuszczone do portfelu Banku weksle, pochodzące z tranzakcji importu artykułów zagranicznych luksusowych, względnie takich, bez których obyć się łatwo można, lub które można z powodzeniem zastąpić wyrobami krajowemi. Oddziały Banku mają zlecenie prowadzenia rejestru przedsiębiorstw, zajmujących się takim importem.

Wpływy skarbowe w 2-ej dekadzie maja

Wpływy z ważniejszych podatków, opłat i monopolów wynosiły w 2-ej dekadzie maja 25,7 miljonów zł., czyli więcej niż w odpowiednich dekadach poprzednich czterech miesięcy roku bieżącego. (Druga dekada stycznia — 20,3 milj. zł., druga dekada lutego — 22,8 milj. zł., druga dekada marca 23,4 milj. zł., druga dekada kwietnia 24,9 milj. zł.). Podatki gruntowe przyniosły 1,2 milj. zł., podatek przemysłowy 6.3 milj. zł., dochodowy 1,1 milj. zł., majątkowy 1 milj. zł. W dziale podatków pośrednich — podatki od piwa, cukru i oleju skalnego dały dochód w wysokości 2,2 milj. zł. Opłaty stemplowe przyniosły 3,7 milj. zł. Dochód z monopolu wyniósł 10,2 milj. zł., w tem z monopolu tytoniowego 5,5 milj. zł. (najwyższa suma osiągnięta dotąd w ciągu jednej dekady) i ze spirytusowego 3,9 milj. zł. W stosunku do sumy preliminowanego dochodu z powyższych źródeł na cały miesiąc maj osiągnięte w 2-ej dekadzie maja wpływy stanowią 28 proc.

Podatki i monopole.

Wedłud tymczasowego zestawienia wpływy z danin publicznych i monopoli w kwietniu dały skarbowi 134,185,108 zł. W poprzednich miesiącach ze źródeł tych osiągnięto: w styczniu 108,122,173 zł., w lutym 95,7 4,339 zł., w marcu 99,534,992 zł. Kwiecień wykazał zwiększenie wpływów głównie z podatków bezpośrednich, ze względu na przypadające terminy oraz z monopoli; wpływy z podatków pośrednich utrzymują się w granicach 8—9 milj. złotych miesięcznie.

Kalendarzyk podatkowy na czerwiec.

W czerwcu przypadają do zapłaty następujące ważniejsze podatki bezpośrednie w terminach następujących:

Podatek majątkowy — 3-cia rata w ciągu całego miesiąca do 30 czerwca bez kar za zwłokę.

Podatek przemysłowy od obrotu — miesięczne wpłaty z poprzedniego miesiąca — do 15 czerwca.

Podatek dochodowy od uposażeń służbowych emerytur i t. p. — w ciągu 7-miu dni po dokonaniu potrącenia.

Inne podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w m. czerwcu r. b.

Zwolnienia podatkowe.

Minister Skarbu polecił wszystkim Izbom Skarbowym, aby w terminie najbliższym przedłożyły Ministerstwu wykazy wszelkiego rodzaju zakładów naukowych (kursów) w swych okręgach zwolnionych od podatku dochodowego w myśl art. 5 p. 8 ustawy o państwowym podatku dochodowym z podaniem przy każdym zwolnionym zakładzie motywów, dla których uwolniono go od podatku.

Podatek majątkowy w listach zastawnych.

Minist. skarbu zawiadomiło izby skarbowe we Lwowie, Krakowie, Wilnie, Brześciu, Łucku i Białymstoku, iż termin płatności kwot podatku majątkowego, należnych od płatników zaciągających na uiszczenie tego podatku pożyczki w listach zastawnych Tow. kredytowego ziemskiego we Lwowie i Wileńskiego Banku Ziemskiego w Wilnie, przedłużono na czas najbliższy.

Wadja i kaucje, przyjmowane przez Urzędy Państwowe.

Min skarbu ujednostajniło sposób przyjmowania i zabezpieczania wadjów i kaucji przy umowach, zawieranych z władzami państwowemi. Zgodnie z ustalonemi zasadami, wysokość wadjów, składanych przy przetargach, winna wynosić od 1 do 3% ceny ofertowej. Wadja te mogą być składane w gotowiźnie, książeczkach wkładkowych, papierach państwowych, akcjach, w listach gwarancyjnych banków, upoważnionych przez Min. Skarbu i w wekslach. Kaucje, pobierane na zabezpieczenie umów, mogą dochodzić do wysokości 5% ceny umówionej i składane być mogą w sposób przewidziany dla wadjów.

Zawieszenie podatku eksportowego od tranzakcyj eksportowych.

Zgodnie z art. 94 ustawy z d. 14 maja 1923 r. oraz w myśl uchwały komitetu ekonomicznego ministrów z dnia 4 kwietnia b. r. minister skarbu w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu zawiesił całkowicie pobór podatku przemysłowego (od obrotu) od tranzakcyj eksportowych, dokonanych poczynając od dnia 1 maja r. b. towarami eksportowemi według następującej listy:

Mąka ziemniaczana i krochmal, ziemniaki, płatki suszone, krajanka, mielone i niemielone; wódka, likiery, spirytus, superfosfaty, parafina; kopalniaki, słupy telegraficzne i papierówka (z wyjątkiem osikowej), wszelkie drzewo ciosane i tarte (z wyjątkiem osikowego), cement, wyroby szklane, węgiel kamienny, brykiety, koks; produkty dystylacji oleju mineralnego; żelazo, cjanek potasu i soda; azotniak, kwas siarkowy, karbid, żelazo i stal sztabowa wszelkiego rodzaju, szyny, blacha żelazna i stalowa; wyroby z surówki, rury i ich załączniki, podkładki, łupki i haki; śruby i nity; naczynia emaljowane; maszyny rolnicze i aparaty; przędza ze sztucznego jedwabiu, tkaniny bawełniane, wełniane, półwełniane; tkaniny ze sztucznego jedwabiu i dywany (kobierce).

III rata podatku majątkowego.

Trzecia rata podatku majątkowego winna być uiszczona — jak wiadomo — w czerwcu r. b.

Rata ta obliczona ma być w wysokości 1|6 części podatku majątkowego, prawomocnie ustalonego przy prowizorycznym wymiarze.

Ponieważ trzecia rata łącznie z kwotami uiszczonemi poprzednio tytułem zaliczek i rat, nie może przekraczać 100% prowizorycznie ustalonego podatku majątkowego, izby skarbowe otrzymały polecenie porównania na kontach każdego płatnika sumy całego podatku z sumą wpłat i o ileby różnica, wynikająca z tego porównania, była mniejsza od trzeciej raty, odpowiedniego obniżenia przepisu.

Zawiadomienia o wysokości trzeciej raty, sporządzone przez władze podatkowe, miały być doręczone płatnikom przed pierwszym czerwca r. b.

Termin płatności tej raty przypada na dzień 10 czerwca.

Konwersja długów związków samorządowych.

Min. Skarbu zawiadomiło Min. Spraw Wewnętrznych, że mimo znacznego upływu czasu od chwili wydania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 roku, ustalającego zasady przerachowania długów obligacyjnych oraz sposób konwersji obligacji związków komunalnych, dotychczas żaden związek samorządowy (prócz Warszawy) nie poinformował Min. Skarbu o przebiegu prac przygotowawczych do przeprowadzenia konwersji tych obligacji.

Wobec tego, że konwersja winna być przeprowadzona w zasadzie przed 1 lipca 1925 r., Min. Spraw Wewnętrznych zwróciło się do pp. wojedów etc. nakazując polecić zainteresowanym związkom przedstawienie Min. Skarbu sprawozdania z dokonanych prac zmierzających do uregulowania kwestyj długów obligacyjnych.

W sprawie dodatku ekonomicznego.

Ministerstwo Skarbu zawiadomiło urzędy państwowe, iż funkcjonarjusze pobierający dodatek ekonomiczny do uposażenia służbowego, a więc dodatek na żonę, dzieci nie mają prawa zrzekania się tego dodatku na rzecz osób trzecich. Możliwe natomiast jest, zrezygnowanie pracownika z pobierania tego dodatku jedynie na rzecz Skarbu Państwa.

Zwolnienie od podatku dochodowego.

Rozporządzeniem ministra skarbu wydanem na podstawie ustawy o rozbudowie miast będą zwalniane od podatku dochodowego nowe budowle przeznaczone na cele mieszkalne. Za budowle przeznaczone na cele mieszkalne w stosunku do podatku dochodowego uważane będą takie budynki, w których przynajmniej 2/3 powierzchni przeznaczono wyłącznie na mieszkania, przyczem jako pokoje mieszkalne uważane będą kuchnie, nisze względnie alkowy i t. p.

Osoby ubiegające się o ulgi w podatku dochodowym winny złożyć odpowiednie podanie do właściwej władzy podatkowej pierwszej instancji przed uprawomocnieniem się wymiaru podatku dochodowego za rok podatkowy, bezpośrednio następujący po roku, w którym ukończono budowę. Do podania należy dołączyć dowody uzasadniające prawo do przyznania ulgi a mianowicie: świadectwo magistratu lub komitetu rozbudowy o stanie wykonania budowy oraz o przeznaczeniu powierzchni wybudowanych pomieszczeń, a nadto o ile chodzi o ulgi przewidziane w p. 6 art. 25 ustawy — wiarygodny wykaz poniesionych za budowę kosztów i otrzymanych na cele budowy pożyczek państwowych.

Egzekwowanie zaległości podatkowych.

Z powodu zażaleń na zbyt silną akcję egzekucyjną przeciwko drobnym, a ekonomicznie słabym płatnikom podatku przemysłowego za II półrocze 1924 r., ministerstwo skarbu wyjaśniło urzędom skarbowym, iż wzmożoną akcję egzekucyjną skierowywać należy przedewszystkiem przeciw płatnikom ekonomicznie silniejszym i zalegającym większemi pozycjami. Do drobnych płatników podatku przemysłowego mogą być stosowane zarządzenia ulgowe, ograniczające egzekucję w wypadkach, gdy kwoty wymierzonego podatku są nader wygórowane i rażąco odbiegają od rzeczywiście osiągniętych obrotów. Płatnikom takim można wpłatę zaległości podatkowej odraczać i rozkładać na raty na okres do 3-ch miesięcy, oczywiście z pobraniem ustawowych odsetek i wyłącznie w wypadkach zasługujących rzeczywiście na uwzględnienie.

Różne.

Różne.

Zjazd naczelników wydziałów przemysłowych.

W Ministerstwie Przemysłu i Handlu obradował pod przewodnictwem Dyrektora Departementu Przemysłowego inż. Dabrowskiego zjazd Naczelników Wojewódzkich Wydziałów Przemysłowych i Instruktorów Stowarzyszeń Przemysłowych. P. Minister Przemysłu i Handlu inż. Klarner zagajając zjazd w przemówieniu swojem zaznaczył, iż w roku ubiegłym była kwestjonowana potrzeba istnienia Wojewódzkich Wydziałów Przemysłowych i rozlegały się głosy za skasowaniem ich ze względów oszczędnościowych. P. minister głosów tych nie podzieła i istnienie Wydziałów Przemysłowych uważa za niezbędne a to z uwagi na ciężką sytuację w jakiej znalazła się Polska po wojnie wskutek zniszczenia przemysłu, wymagającego obecnie specjalnej opieki i pomocy. Przez Wydziały Przemysłowe wyczuwa Minister Przemysłu i Handlu stan i potrzeby przemysłu i wprowadza w życie swoje zamierzenia. Sfery sejmowe przywiązują również poważne znaczenie do działalności Wojewódzkich Wydziałów Przemysłowych. Z tych przeto względów P. Minister stać będzie na stanowisku obrony istnienia instytucji Wojewódzkich Wydziałów Przemysłowych.

Między innemi przedmiotem obrad zjazdu była kwestja udziału Wydziałów Premysłowych w mobilizacji przemysłu wojennego. W tym zakresie przewidziane jest nałożenie na te wydziały szeregu poważnych żądań natury organizacyjnej.

Naczelnicy Wydziałów stwierdzili, że przemysł u nas faworyzuje często bez koniecznej potrzeby fachowców zagranicznych, ze szkodą dla wykwalifikowanych sił krajowych.

W dalszym ciągu obrad omawiano sprawy prowadzenia statystyki przemysłowej, której P. Minister Przemysłu i Handlu nadaje pierwszorzędne znaczenie oraz oddania rzemiosłu szęści zamówień rządowych. Zebrani stwierdzili konieczność udziału rzemiosła w dostawach rządowych a w szczególności wojskowych. Kwestja ta powinnaby być uregulowana w sposób zapewniający corocznie rzemiosłu pewną ilość dostaw. Uczestnikom zjazdu rozdano opracowany przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu projekt załatwienia tej, tak ważnej dla rzemiosła sprawy drogą tworzenia specjalnego typu spółdzielni.

Pozatem omawiano na zjeździe propagandę spraw morskich.

Po ukończeniu obrad uczestnicy zjazdu zwiedzili na drugi dzień Warszawską Fabrykę Parowozów, gdzie zapoznali się z nowemi metodami pracy fabrycznej oraz Laboratorjum Psychotechniczne przy Patronacie nad młodzieżą przemysłową i rzemieślniczą, służące do badania uzdolnień zawodowych młodzieży.

Stan operacji ubezpieczeniowych w Polsce w roku 1924.

Wg. informacji związku towarzystw ubezpieczeniowych w Polsce stan operacji ubezpieczeniowych w r. 1924 przedstawił się następująco: rok 1924 był pierwszym rokiem działalności zakładów ubezpieczeniowych po przeprowadzeniu sanacji waluty polskiej. Z porównania zebranych składek w r. 1924 z takiemiż cyframi r. 1923 przeliczonemi na złoto wg. średniego kursu rocznego uwidocznia się pewien wzrost obrotów, albowiem w r. 1924 zbiór składek zakładów prywatnych we wszystkich działach ubezpieczeń wyniósł w cyfrach zaokrąglonych 30 miljonów zł., podczas gdy w r. 1923—24 miljony zł., czyli wzrost o 25 proc. Wzrost ten najsilniej zaznaczył się w najpoważniejszym dziale ubezpieczeń — w dziale ogniowym — 21 milj., w r. 1924 — wobec 15 milj. w r. 1923. Natomiast ubezpieczenia życiowe wykazuja nieznaczny spadek — 2,2 milj. w r. 1924 wobec 2,4 milj. w r. 1923. Najsilniejszy spadek zbioru składki wykazuje dział ubezpieczeń transportowych 1,2 milj., w r. 1924 wobec 3,6 milj. w r. w r. 1923, czyli spadek wynosi 66,6 pr. Zjawisko to pozostaje w związku z kryzysem przemysłowym i zmniejszeniem się ruchu towarowego. Drugi z kolei co do wielkości zbioru składki dział ubezpieczeń od gradobicia wykazuje znaczny wzrost zbioru składki 1,7 milj. w r. 1924 wobec 0,8 milj. w r. 1923. W najważniejszym dziale ogniowym stosunek szkód do zbioru składki wzrósł w porównaniu z r. ubiegłym i wynosi 32,6 proc. pozostając jeszcze niżej od normy przedwojennej — 50 proc. Natomiast w roku bież. palność znacznie wzrosła i prawdopodobnie przekroczy normy przedwojenne.

Dzierżawa państwowych terenów naftowych.

Jak dowiadujemy się od dłuższego czasu toczą się układy między rządem polskim a Century Trust, który swego czasu wydzierżawił eksploatację puszczy białowieskiej, a obecnie zabiega o eksploatację 85,000 hektarów terenów rządowych, ciągnących się od Tustanowic na południowy wschód. Dzierżawa ta ma obowiązywać 21 lat, zamiast czynszu dzierżawnego ma spółka udzielić tylko rządowi prawa pierwokupu ropy, z której ponadto 30 proc. będzie miała prawo wywieźć poza granice Polski.

Oczywiście obowiązaną będzie do przeprowadzenia badań terenów i wykonania pewnej ilości wierceń. Century Trust reprezentuje podobno jakieś towarzystwo angielsko-kanadyjskie, które eksploatuje naftę w Venezueli i Boliwji.

Informacje nasze pochodzą ze źródeł niemieckich. Nasze władze nie uważają za stosowne w takich sprawach informować opinję publiczną.

Z ŻYCIA SPÓŁEK AKCYJNYCH.

Fabryka Tasiem Gumowych „Taśmagum“ siedziba w Łodzi—kapitał zakład. zł. 250,000 podzielonych na 5,000 akcji po 50 zł. każda. Założyciele: Kazimierz Pstrońkowski, Aleksander Radziszewski, Edward Werner.

Zakłady przemysłowe „Kalirów“—Siedziba w Warszawie, kapit. zakład. określa się na 100000 zł, podzielonych na 1000 akcji po zł. 100. Założycielami spółki są: Daniel Kraushar — kupiec i przemysł. w Warszawie, Samuel Adler, przemysłowiec, dr. Józef Adler — inż. Jerzy Kleinadel — kupiec i przemysłowiec.

„Potęga“ Tow. Polskich Fabryk Huty Żelaznej w Krakowie zmieniło brzmienie nazwy firmy na Sp. Akc. „Potęga“ Towarzystwo Fabryk Maszyn Rolniczych. Kapitał zakładowy powiększono do 250,000,000 Mkp. podzielonych na 25,000 szt. akcji po 10,000 mk.

Tow. Ubezpieczeń „Przyszłość“ — powiększyło kapitał o 492.500 zł. czyli do zł, 500.000. — drogą nowej emisji 19.700 szt. imiennych akcji nom. wart. zł. 25.

Europejskie Towarzystwo Ubezpieczeń towarów i pakunków podróżnych — powiększono kapitał o 290.000 zł. czyli do zł. 300.000 — drogą nowej emisji 29.000 szt. akcji imiennych nom. wart. 10 zł.

Towarzystwo Górniczo - Przemysłowe „Będzin-Olkusz“ kapitał zakładowy określa się na 700.000 zł., podzielonych na 5.000 akcji po 140 zł.

Kopalnie i Przetwórnie Gipsu „Wapno“ kapit. zakład. jest zł. 500.000. — rozdzielonych na 10.000 akcji po zł. 50.

Browar Kuntersztyn Tow. Akc. w Grudziądzu — kapitał po przewalutowaniu wynosi zł. 800.000.

Bank Przemysłowców w Poznaniu zamierza przeprowadzić fuzję z Bankiem Kredytu Hipotecznego w Warszawie.

Tow. Akc. „Rozwój Polski“ — uchwaliło likwidację i prosi wierzycieli do zgłoszenia swych pretensji pod adresem Warszawa, Nowy-Świat 1 m. 4.

Tow. Akc. Widzewskiej Manufaktury Baweł. dawn. Heinzel i Kunitzer w Łodzi — zmieniło dotychczasowe brzmienie firmy na Widzewska Manufaktura w Łodzi.

Kamionkowska Fabryka Wyrobów Platerowanych — zmieniła nazwę firmy na Fabryka Wyrobów Galanteryjnych „Trocas“ Sp. Akc. w Warszawie.

—

Sp. Akc. zwołujące zebrania ogólne.

2 czerwca.

„Bank Rolniczy we Lwowie" — zwycz. o zatw. bilansu i uchwalenie wysokości kapit. zakład. o godz. 12 w poł. w lokalu Banku we Lwowie, Kopernika 20.

„Związek Ubezpieczeniowy Przemysłowców Polskich" —zwycz. o zatw. bilansu o godz. 5 po poł. w lokalu Tow. w Warszawie, przy ul. Miodowej 8

„Spółka Stolarska Tow. Akc. w P znaniu" — zwycz. o zatw. bilansu i podwyższenie kapit. akc. o godz. 11 rano w gmachu własnym w Poznaniu, Stary Rynek 46|47.

„Wzajemne Towarzystwo Ogniowe „*Wisła*" — zwycz. o zatw. bilansu, o godz. 6 po poł. w lokalu Tow. w Warszawie, Miodowa 8.

„Tow. Akc. „*Len*" w Toruniu" — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. o godz. 14 w sali posiedzeń Banku Zw. Sp. Zarobkowych w Toruniu.

„Włocławska Fabryka Drutu dawn. C. Klauke" — zwycz. o zatw. bilansu, przeszacowanie majątku Spółki o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Włocławku przy ul. Tad. Kościuszki 28|30.

„Włocławska Fabryka Cykorji „*Stella*" — zwycz. o zatw. bilansu, przeszacowanie majątku o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu w Włocławku, Tad. Kościuszki 28|30.

„Mikaszewickie Zakłady Wyr. Drzewnych „*Olza*" — zwycz. o zatw. bilansu i przewalutowanie majątku o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, Jasna 11.

„Firma „*S. Szeps i S-ka*" — nadzwycz. o godz 5 po poł. w lokalu w Łodzi, Południowa 68.

„Bank Inwalidzki" — nadzwycz. o zatw. zmiany statutu o godz. 7 wiecz. w siedzibie Zarządu w Warszawie, Marszałkowska 153.

„Przemysł Drzewny „*Agahell*"—zwycz. o zatw. bilansu, przewalutowanie majątku Spółki o godz. 4 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, Jasna 11.

3 czerwca.

„Dobrzechowskie Zakłady Ceramiczne" — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 17 w kancelarji Spółki w Dobrzechowie.

„Siedlecki Syndykat Rolniczy"—zwycz. o zatw. bilansu, określenie wysokości kapit. o godz. 2 po poł. w sali Oddziału Banku Ziemiańskiego w Siedlcach, Warszawska 60.

„Tow. Przemysł.-Chemiczno-Farmaceut. d. Magister Klawe"—zwycz o zatw. bilansu i przeszacowanie kapitału o godz. 4 po poł. w biurze Zarządu Sp. w Warszawie, Karolkowa 22|24.

„Sp. Akc. Przemysłu i Handlu „*Poldor*" — zwycz. o zatw. bilansu, przewalut. majątku o godz 4 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, Jasna 11.

„Koźmińskie Zakłady Rolniczo-Przemysłowe" — nadzwycz. o przewalut. bilansu o godz. 4 po poł. w biurze Zakładów w Koźminie.

„Częstochowskie Tow. Górniczo-Przemysłowe"—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 11 rano w Częstochowie, w biurze Zarządu, przy ul. Kościuszki 69.

„Bank Handlowy" — zwycz o zatw. bilansu i podwyższ. kapit. o godz. 5 po poł w gmachu Banku w Łodzi, Al. Kościuszki 15.

„Tow. Ubezpieczeń „*Przezorność*" — zwycz. o godz. 6 po poł. w biurze Tow. w Warszawie, przy ul. pl. Małachowskiego 4.

„Dom Handlowy I. Cwejko"—zwycz. o zatw. bilansu, i ustalenie wysokości kapit. zakład. o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu w Warszawie, Bielańska 23.

4 czerwca.

„Fabryka Wyr. Metalowych „*Pelikan*" — zwycz. o zatw. bilansu i ustaleniu wysokości kapit. o godz. 7 wiecz. w sali Giełdy Warszawskiej w Warszawie, Królewska 14.

„Franciszek Ramisch"—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 6 po poł. w biurze Zarządu w Łodzi, Piotrkowska 140.

„Lwowska Fabryka Obuwia „*Gafota*"—zwycz. o zatw. bilansu, przewalutowanie kapit. o godz. 12 w poł. w sali posiedzeń Polskiego Banku Przemysłowego we Lwowie.

„Tow. Akc. Szulc & Łazarowicz" — zwycz. o zatw. bilansu i likwidacji Tow. o godz. 4 po poł. w lokalu Tow. w Poznaniu, Ratajczaka 17.

„Fabryka Wosków, klejów i farb „*A.B.C.*" — zwycz. o zatw. bilansu w lokalu firmy S. Baker & Co Limited w Warszawie, Zielna 30.

„Sp Akc. „*Maurycy Seydel i S-ka*" — zwycz o zatw. bilansu, o godz. 5 po poł w lokalu Zarządu w Warszawie, Senatorska 36.

„Kabel Polski" — zwycz. o zatw. bilansu, o godz. 12 w poł. w Poznaniu, w Gmachu Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, pl. Wolności.

5 czerwca.

„Tow. „*Agricola*" - zwycz. o podwyższ. kapit. zakład. o godz. 7 wiecz w lokalu biura Zarządu w Warszawie, przy ul. Nowy Świat 46 m. 1.

„*Nieruchomość*" Sp. Akc." — zwycz. o zatw. bilansu i przewalutowaniu majątku o godz. 11 rano w sali Societá Italiana di Creito Commerciale, Wiedeń I Ring des 12 November.

„Polski Powszechny Bank Kredytowy" — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 10 rano w sali posiedzeń Societá Italiana di Creito Commerciale, Wiedeń I, Ring des 12 November.

„Bank Przemysłowców Łódzkich" — zwycz. o zatw. bilansu, podwyższ. kapit. o godz. 6 po poł. w sali Łódzkiego Tow. Śpiewaczego w Łodzi, Piotrkowska 243.

„Tow. Handlowe „*Bracia Rolniccy*" — zwycz. o godz. 11 rano w lokalu Sp. w Krakowie, Florjańska 27.

„Radomska Rolna Spółka Akcyjna" — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 4 po poł. w lokalu Spółki w Radomiu, Zgodna 2.

„Fabryka Przyrządów Naukowych „*Fizyka*"—zwycz. o zatw. bilansu i fuzji z Tow. Akc. „Urania" o godz. 7 po poł. w Warszawie, w lokalu Tow. Akc. „Uranja" przy ul. Siennej 39.

„Syndykat Rolniczy Związku Dublańczyków dawn. „*Epoka*" — zwycz. o określenie wysokości kapit. o godz. 5 po poł. w lokalu Sp. w Warszawie, Marszałkowska 94 m. 3.

„Papiernia „*Soczewka*" — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 1 po poł. w lokalu Zarządu w Warszawie, Kredytowa 4.

„Hurtownia Materjałów Budowlanych"—zwycz. o zatw. bilansu, powiększenie kapitału o godz. 18 w siedzibie Spółki w Warszawie, Marszałkowska 9.

„*Bławat*"—zwycz. o zatw. bilansu powiększenie kapit. o godz. 7½ w lokalu Tow. w Warszawie, Sienna 16.

„Bielsko-Bialska Spółka Elektryczna i Kolejowa"—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 5 po poł. w sali posiedzeń Sp. w Bielsku, Batorego 13.

„Pierwsza Krajowa Fabryka Tubek Metalowych" — „*Staniola*" — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości i powiększenie kapit., o godz. 7 po poł w Warszawie, Leszno 15.

„Fabryka Waty Hygroskopijnej „*Alba*“ — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Leszno 15

6 czerwca.

„Bronikowski, Grodzki i Wasilewski“—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 18 w biurze Sp. w Warszawie, Senatorska 33.

„Przetwórnia Chemiczna Drzewa“ - zwycz. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu w Radomiu, przy ul. Piłsudskiego 14.

„Sp. Akc. Elektrownia Okręgowa w Sierszy“—zwycz. o zatw. bilansu, ustaleniu wysokości kapit. o godz. 12 w poł. w lokalu Tow. Akc. Fabryki Cementu „Górka“ w Krakowie, Rynek 17.

„Spółka Pedagogiczna Tow. Akc. w Poznaniu“ — zwycz. o zatw. bilansu, ustaleniu wysokości kapit. o godz. 5 po poł. w sali Bibljoteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, ul. Ratajczaka 4-6.

„Radomska Przędzalnia Lnu“—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 5 m. 30 po poł. w budynku fabrycznym w Radomiu, przy ul. Marywilskiej 3.

„Tow. Akc. „*Quebracho*“ Blunck, Duboss Renner i S-ka“ —zwycz. o zatw. bilansu i ustalenie wysokości kapit. o godz. 11 rano w lokalu Zarządu Tow. w Warszawie, Rybaki 6.

„Bydgoska Fabryka Maszyn Herman Löhnert“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 12 m. 30 po poł. w lokalu Banku M. Stadthagen w Bydgoszczy.

„Poznańska Spółka Drzewna“—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 12 w poł. w sali Banku Zw. Spółek Zarobkowych w Poznaniu, pl. Wolności 15.

„Tow. Materjałów Budowlanych „*Cersz*“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 4 po poł. w lokalu S-ki „Ligmet“ w Warszawie, przy ul. Hożej 28.

„Goniec Śląski“ — zwycz. o ustalenie i podwyższenie kapit. zakładowego o godz. 4 po poł. w lokalu Domu Związkowego w Katowicach, ul. Mickiewicza.

„Emil Kuźnicki, Fabryka Tektury Dachowej“—zwycz. o zatw. bilansu i ustalenie wysokości kapit. o godz. 11 rano w biurze Spółki w Oświęcimiu.

„Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń „*Snop*“ — zwycz. o zatw. bilansu, o godz. 6 po poł. w lokalu Tow. w Warszawie, przy ul. Traugutta 3.

„Ziemski Bank Kredytowy“—zwycz. o zatw. bilansu, o godz. 5 po poł. w lokalu Banku we Lwowie, przy ul. Jagiellońskiej 2.

„Fabryka Konserw „*Pomona*“ — zwycz. o ustalenie wysokości kapit. o godz. 10 rano w lokalu Banku Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 11.

7 czerwca.

„Młyn Parowy i Elektrownia w Sierpcu“—nadzwycz. o przeistoczeniu na sp. z ogr. odp. w lokalu własnym w Sierpcu.

„Krajowa Cynkownia“ — zwycz. w Warszawie, przy ul. Twardej 5.

„Fabryka Maszyn B-cia Kanczewscy“ zwycz. o zatw. bilansu, o godz. 15 w lokalu S-ki w Częstochowie, Ogrodowa.

8 czerwca.

„Drukarnia Handlu i Przemysłu T. A.“ — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie kapit. zakład. o godz. 4 po poł. w sali p. Jarockiego w Poznaniu, przy ul. Masztalarskiej.

„Fabryka Cykorji i Palarnia Kawy „*Praga*“—zwycz. o zatw. bilansu, określenie wysokości kapit. o godz. 7 po poł. w lokalu fabryki w Warszawie, Praga, Stalowa 73.

„Fabryka Krawiecka „*Kontusz*“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 7 wiecz. w lokalu fabryki w Warszawie, przy ul. Przemysłowej 25.

„Rudzka Przędzalnia Czesankowa“ — zwycz. o zatw. bilansu, określenie wysokości kapit. o godz. 4 po poł. w lokalu Zarządu w Łodzi, ul. Naruszewicza 24.

„Sp. Akc. Handlowo-Rolnicza „*Kooprolna*“ — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. zakład. o godz. 5 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, Kopernika 30.

„Cukrownicy Warszawscy“ — zwycz. i nadzwycz. o zatw. bilansu i podwyższ. kapit. o godz. 5 po poł. w lokalu fabryki w Warszawie, ul Wolność 2.

„Sp. Parcelacyjna Ziem Zachodnich — zwycz. o podwyższenie kapit. o godz. 15 w lokalu Związku Obrony Kresów Wschodnich w Poznaniu, Fredry 7.

9 czerwca.

„Przemysł Bieliźniany „*Asko*“ — zwycz. o godz. 11 rano w lokalu Zarządu Sp. w Warszawie, przy ul. Chłodnej 5.

„Lilpop, Rau i Loewenstein“ — zwycz. o zatw. bilansu, określenie wysokości kapit. o godz. 4 po poł. w lokalu Stow. Techników w Warszawie, Czackiego 3.

„Sp. Akc. „*Elibor*“ Ł. J. Borkowski“—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 17 w sali Stow Techników w Warszawie, Czackiego 3|5.

„Elektryczne Koleje Dojazdowe“ — zwycz. o zatw. bilansu, podwyższ. kapit. o godz. 11 rano w Warszawie, w lokalu Sp. Akc. „Siła i Światło“, przy ul. Marszałkowskiej 94.

Przemysł Terpentynowy w Polsce“ — zwycz. o zatw. bilansu określenie w złotych kapit. zakład. o godz. 4 po poł. w III sali Stow. Techników w Warszawie, Czackiego 5.

„Warszawska Huta Szklana“ — zwycz. o zatw. bilansu i ewent. likwidacji o godz. 5 po poł. w lokalu Banku Ziemiańskiego w Warszawie, Kredytowa 1.

„Tow. Robót Kolej. i Budowl. „*Tor*“ — zwycz. o zatw. bilansu i ustalenie wysokości kapit. zakład. i zapasowego o godz. 5 po poł. w biurze Zarządu Tow. w Warszawie, Długa 20.

„Polskie Towarzystwo Naftowe „*Polpetrol*“ — zwycz. o zatw. bilansu i przeszacowanie majątku o godz. 5 po poł. w siedzibie S-ki w Warszawie, Żórawia 1 m. 7.

„Tow. Handlowo-Przemysłowo-Techniczne „*Techpom*“, zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. o godz. 7 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, Warecka 10.

10 czerwca.

„Zjednoczone Polskie Fabryki Zapałek „*Błonie*“ „*Mszczonów*“ i „*B-cia Stabrowscy*“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 1 po poł. w lokalu biura Spółki w Warszawie, przy ul. Brackiej 23

„*Fornarina*“ — zwycz. o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu w Warszawie, Belwederska 2.

„Tow. Przemysł. Handlowe B. N. Litwin“ — zwycz. o zatw. bilansu, podwyższ. kapitału o godz. 5 po poł. w siedzibie Spółki w Łodzi, Piotrkowska 207.

„*Tartaki*“ — Przedsiębiorstwo Drzewne w Chodorowie“ — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. zakład. o godz. 12 w poł. w sali posiedzeń Polskiego Banku Przemysłowego we Lwowie, 3 Maja 9.

„Export Gdański“ — zwycz. o zatw. bilansu, podwyższenie kapit. o godz. 12 w poł. w lokalu Spółki w Warszawie, Szpitalna 5.

„Kattowitzer Buchdruckerei und Verlangs“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 3 po poł. w lokalu biura w Katowicach, 3 Maja 12.

„Sp. Akc. „*B-cia Rylscy*“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu w Warszawie. Nowogrodzka 34 m. 5.

„*Krusche i Ender*“ — nadzwycz. o przeszacowanie majątku o godz. 10 rano w lokalu Zarządu Tow. w Pabjanicach przy ul. Zamkowej 3.

„Sp. Akc. dla Przemysłu Oleju Skalnego. przedtem Dawid Fanto i S-ka“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 16 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, Wiejska 14.

12 czerwca.

„Sp. Akc. Przemysł. Tow. Przetwórów Tłuszczu „*Saturnia*“ — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. o godz. 4 po poł. w Warszawie w lokalu Zarządu Spółki przy ul. Marszałkowskiej 138.

„Fabryka Gazomierzy i Aparatów *„Gazomierz“* — zwycz. o zatw. bilansu i ustalenie kapit. o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, Piękna 21.

„Zakłady Przemysłu Zabawkarskiego *„Gnom“*—zwycz. o zatw. bilansu, podwyższ. kapit. o g dz. 5 m 30 w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Zygmuntowskiej 8.

„Sp. Akc. Wielkich Pieców i Zakładów Ostrowieckiep“ — zwycz. o powiększenie kapit. o godz. 3 po poł. w Warszawie, Al. Ujazdowskie 51.

„Sp. Akc. Handlu Ziemiopłodami“ — nadzwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. o godz. 1 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, Kopernika 30.

„Tow. Akc. Bielizna“ — nadzwycz. o przewalutowanie majątku o godz. 10 m. 30 rano w lokalu Banku Przemysłowców w Poznaniu.

„Tow. Akc. S. Pendowski“ — zwycz. o zatw. bilansu, przeszacowanie majątku o godz. 10 rano w salce Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w Poznaniu, ul. Działyńskich 3.

„Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Dąbrowskiem — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 10 rano w lokalu Sp. Akc. Siła i Światło w Warszawie, Marszałkowska 94.

„Serohygea“ — zwycz. o zatw. bilansu, przeszacowanie majątku o godz. 15 m. 30 w sali posiedzeń wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu, Mickiewicza 33.

„Fabryka Przetworów Tłuszczowych“—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 12 w poł. w sali posiedzeń Polskiego Banku Przemysłowego w Krakowie, ul. Mikołajska.

13 czerwca.

„Tow. Akc. *„Lakoma“* Adam Psarski—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 6 po poł. w lokalu Tow. w Poznaniu, Grobla 21.

„Polski Przemysł Wiklinowy“—zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. o godz. 5 w lokalu S-ki w Warszawie, Chłodna 43.

„Polskie Tow. Reasekuracji i Koasekuracji *„Reas“* — zwycz. o zatw. bilansu, podwyższenie kapit. o godz. 11 rano w lokalu Tow. w Warszawie, Miodowa 8.

„Warszawska Fabryka Guzików“ — zwycz. o zatw bilansu o godz. 4 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, Radzymińska 7.

„Sierszańskie Zakłady Górnicze w Sierszy — zwycz. o zatw. bilansu, podwyższ. kapit. o godz. 16 po poł. w sali posiedzeń Rady Zawiadowczej w Krakowie Rynek 17.

„Polski Przemysł Naftowy“ — zwycz. o zatw. bilansu, określenie wysokości kapit. zakład. o godz. 5 po poł. w sali posiedzeń Elektrobanku w Warszawie, Wiejska 16.

„Uzdrowisko *„Powidz“* — zwycz. o podwyższenie kapit. i przeszacowanie majątku o godz. 12 w poł. w Banku Zjednoczenia w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 8.

14 czerwca.

„Zakłady Przemysłowo - Budowlane *„Dźwignia“* — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 4 po poł. w biurze „Dźwigni“ w Sosnowcu, przy ul. Swobodnej 3.

„Gnaszyńskie Zakłady Ceramiczne“ — zwycz. o zatw. bilansu, okreslenie wysokości kapit. o godz. 15 w lokalu Zarządu w Gnaszynie

„Gnaszyńska Manufaktura“ — zwycz. o zatw. bilansu, określenie wysokości kapit. o godz. 10 rano w lokalu Zarządu w Gnaszynie.

15 czerwca.

„Tow. Akc. *„Medycyna“* — zwycz. o godz. 20 w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 15.

„Zakłady Przemysłowe *„Młynmet“* — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu w Warszawie, 11 Listopada 18|20.

„Elektrownia Zgierska“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 10 rano w lokalu Banku Przemysłowców Zgierskich w Zgierzu przy Rynku Kilińskiego.

„Tow. Akc. Cukrowni i Rafinerji *„Borowiczki“* — zwycz o zatw. bilansu, przeszacowanie majątku i ustalenie wysokości kapit. zakład. o godz. 5 po poł. w lokalu Banku Ziemiańskiego w Warszawie, Kredytowa 1.

„Powszechny Bank Kredytowy“ — zwycz. o zatw. bilansu, określenie wysokości kapit. o godz 12 w poł. w sali posiedzeń banku we Lwowie, ul. Jagiellońska 5.

„Polski Bank Odrodzenia“ — zwycz. o zatw. bilansu i podwyższenie kapit. o godz. 16 w lokalu bankowym w Katowicach, Mielęckiego 6.

„Tow. Handlowe Reim“ — zwycz. o zatw bilansu o godz. 5 po poł, w sali Banku Związku Spółek Zarobkowych w Krakowie, Rynek 19.

„Schmechel i Rozner“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 6 po poł. w lokalu własnym w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 100.

„Polsotu“ — zwycz. o zatw. bilansu, przeszacowanie majątku o godz. 5 po poł. w lokalu Spółki we Lwowie, Szajnochy 12.

16 czerwca.

„Fabryka i Pralnia Bielizny *„Opus“* —zwycz. o zatw. bilansu o godz. 7 wiecz. w lokalu Zarządu w Warszawie, Nowolipki 5.

„Polska Budowlana Spółka Akcyjna“—zwycz. o zatw. bilansu o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, Nowy-Świat 38.

„Bank Kupiecki Łódzki“ - zwycz. o zatw. bilansu o godz. 2 po poł. w lokalu Banku w Warszawie, Wierzbowa 8.

„Babino-Tomachowska Cukrownia“ — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. o godz. 6 po połud. w Warszawie, Piękna 2, w lokalu Sp. Handl. Przemysł. Rolniczej „Omnia“.

„Akcyjny Bank Związkowy“ — zwycz. o zatw. bilansu, podwyż. kapit. o godz. 12 w poł. w lokalu Banku we Lwowie, Akademicka 4.

17 czerwca.

„Polska Fabryka Ekstraktów Garbarskich“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 11 rano w kantorze Spółki w Warszawie, Smocza 43

„Rohn, Zieliński i S-ka“ — zwycz. o zatw. bilansu i przeszacowanie Spółki o godz. 6 po poł. w lokalu Stow. Techników w Warszawie, Czackiego 3|5.

„Polski Bank Reasekuracyjny *„Lechja“* — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 5 po poł. w lokalu Banku w Warszawie, Warecka 10.

„Tow. Akc. Warszawskich Dróg Żelaznych Dojazdowych“ — zwycz. o zatw. bilansu i określenie wysokości kapit. o godz. 6 wiecz. w lokalu Biura Zarządu w Warszawie. Marszałkowska 9.

„Przemysł i Handel Drzewny *„Bórforest“* dawn. Wład. Małachowski“ — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 10 rano w lokalu Banku Budowlanego w Warszawie, Czackiego 21.

„Fabryka Wyr. Wełnianych i Baweln. M. i T. Pikielni — zwycz. o zatw. bilansu o godz. 5 po poł. w lokalu Spółki w Łodzi, Moniuszki 3.

„Tow. Akc. Carrosin w Poznaniu“ — zwycz. o zatw. bilansu, ustalenie wysokości kapit. o godz. 11 w biurze fabryki w Poznaniu, Wenecjańska 16.

W sprawie notowań giełdowych.

W związku z przeprowadzoną obecnie reorganizacją giełd w Polsce aktualną staje się również sprawa szczegółowego wglądu w sposób oraz systemy notowań na poszczególnych giełdach zarówno pieniężnych, jak i towarowych przy jednoczesnem usiłowaniu wprowadzenia dalej idącej jednostajności w odniesieniu do poszczególnych typów giełd, niż to było dotychczas.

Obecny stan rzeczy, grzeszący niedopuszczalną różnorodnością systemów zarówno ustalania, jak i notowania kursów musi bezwarunkowo być usunięty. Ku temu zdaje się też zdążać nowe rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji giełd, kiedy w § 30 postanawia, że „właściwy minister po wysłuchaniu rad giełdowych może w drodze rozporządzenia ustalić sposoby kształtowania i notowania kursów wartości, dopuszczonych do obrotów i notowań na giełdach". Przypuszczać należy, że ta droga rozporządzenia winnaby być jednak środkiem ostatecznym, przyczem przedewszystkiem należołoby pójść drogą ustalenia tych zasad w poszczególnych statutach lub regulaminach, przyjąwszy zgóry pewne jednolite wytyczne.

Zanim się to stanie, będzie konieczne przeprowadzenie przepisu § 34 ust. 5 rozporządzenia, mówiącego o dostosowaniu stotutów istniejących giełd do nowych przepisów, co ma stać się do dnia 1 lipca 1925 r. To dostosowanie jest obecnie przedmiotem prac poszczególnych giełd, gdyż jedynie giełda pieniężna w Warszawie pracę tę już ukończyła i uzyskała zatwierdzenie nowego statutu. Inne giełdy nowe swe statuty dopiero opracowują.

Będzie więc na czasie przypomnieć tu niektóre zasady teoretyczne, dotyczące notowań giełdowych w ogólności, opartych na obserwacji systemów, przyjętych w poszczególnych krajach.

Nie ulega kwestji, że notowania giełdowe mają doniosłe znaczenie dla rozwoju obrotów giełdowych oraz dla stosunku giełdy do gospodarstwa społecznego. Ceduła giełdowa, bowiem, daje podstawę nie tylko dla wzajemnych rozrachunków pomiędzy komisjonerami i komitentami w obrocie walutami i papierami wartościowemi, lecz również i w obrocie towarowym na dobrym rynku, gdyż tam, gdzie giełda skupia istotnie poważne obroty i daje obraz położenia rynku, nader często są zawierane poza giełdą tranzakcje, z powołaniem się na notowania giełdowe, a nawet cały handel znajduje się pod wpływem cen, notowanych na giełdzie.

To też kardynalną zasadą jest, aby jasno został określony zarówno sposób kształtowania kursów, jak też sposób notowania tych kursów, przyczem, dla możności porównywania ceduł poszczególnych giełd, jednolitość systemów staje się tu warunkiem nieodzownym.

Pozostawiając na razie na uboczu sprawę zdobywania i wykorzystywania materjału, potrzebnego do notowań, co musiałoby stanowić przedmiot odrębnego artykułu, obecnie zajmiemy się jedynie sprawą samego notowania.

Notowanie kursów może być dokonywane bądź przez podawanie kursów efektywnych, bądź wypośrodkowanych kursów jednostkowych, bądź też średnich granic kursowych.

Przy notowaniu *kursów efektywnych*— mogą być podawane albo wszystkie kursy wszelkich w danym okresie (na zebraniu giełdowem) zawartych lub też dla scharakteryzowania położenia rynku specjalnie wybranych tranzakcji. Mogą być też podawane określone kursy według pewnej z góry obranej zasady, a więc kurs najwyższy i najniższy lub też początkowy i końcowy. Naogół rzadko są notowane kursy, obrazujące ceny podaży lub popytu po których jednak tranzakcji nie dokonano, przyczem najczęściej chodzi tu o ceny niewykonanych na zebraniu giełdowem zleceń.

Średnie kursy lub *granice* kursowe mają dać wyraz położeniu rynku podczas określonych czasokresów przez podawanie przybliżonych cen przeciętnych.

Wreszcie *wypośrodkowane kursy jednostkowe* opierają się na założeniu, że przedmioty obrotu ukazują się na giełdzie jako jednolite co do jakości i rodzaju, co może być przy notowaniu wyrażone w sposób powszechnie poznawalny. W handlu towarowym mogą takie kursy istnieć tylko wówczas, gdy zostały określone pewne typy (standarty), w przeciwnym wypadku trzeba się zadowolić podawaniem granic cen za mniej lub więcej opisaną jakość pewnego rodzaju towaru lub też za pewien rodzaj towaru bez bliższego podania jakości, przy dopuszczeniu różnicy w jakości według istniejących zwyczajów handlowych. Wskutek tego te ostatnie kursy mogą być, ściśle biorąc, znów tylko uważane jako kursy średnie.

Ustalenie wypośrodkowanego kursu jednostkowego może być dokonywane bądź przy pomocy wyprowadzenia średniej ceny (po odrzuceniu tranzakcji nieusprawiedliwionych), bądź też przez przybliżone szacowanie. Istnieją zresztą i inne sposoby, przyczem np. w Kassemarkt na giełdzie berlińskiej kurs jednostkowy ustala się w ten sposób, że na zasadzie materjałów, podawanych przez maklerów, znajduje się, przy jakim kursie mogłaby być wykonana większość udzielonych zleceń.

Wreszcie dla giełd towarowych zasadnicze znaczenie ma sprawa, czy ceny notuje się franko stacja załadowcza, czy też według określonego parytetu i t. p.

Już powyższa garść uwag wskazuje na to, jak różnorodne mogą być sposoby notowań. To też ujednostajnienie systemu dla jednorodnych giełd jest dla orjentacji kupieckiej nietylko pożądane, lecz wprost konieczne.

K. G,

Nowa Cementownia „Firley" w Rejowcu.

W obecnych ciężkich czasach przesilenia gospodarczego należy z uznaniem powitać każdą nowopowstającą placówkę pracy. „Do takich należy nowa cementownia lubelskiej fabryki Portland Cementu „Firley", której uroczystość poświęcenia odbyła się dnia 30 maja r. b.

Po szczegółowem zwiedzeniu przez gości cementowni poświęcenia jej dokonał ks. dziekan Kosior, poczem odbyła się w wielkiej sali fabrycznej uczta, której przewodniczył prezes zarządu Towarzystwa i organizator budowy p. Kutten.

Z przemówień, wygłoszonych między innemi przez pp.: b. konsula w Berlinie, Rosego, prezesa Kuttena, dyr. Róga, oraz z licznych fachowych objaśnień kierownika cementowni, inż. Pręczkowskiego, mogli się dowiedzieć zebrani o niezmiernych trudnościach kredytowych, organizacyjnych i technicznych, z jakiemi spotykali się twórcy obecnie dokonanego dzieła.

Wobec ostatecznego ich przezwyciężenia, wobec faktu, że w latach powojennego zastoju zdobyło się na tak olbrzymią pracę, inwestycyjną, staje się istotnie zrozumiała intencja kierowników Towarzystwa nadania uroczystości otwarcia fabryki charakteru święta przemysłu polskiego, który się odrodzić jest zdolny w ciężkim okresie ogólnego gospodarczego przesilenia i tę swoją żywotność radośnie manifestuje.

Cementownia rejowiecka, jest wielkim kompleksem potężnych budowli, położonym blizko stacji i zaopatrzonym w bocznicę kolejową. Zbudowana na niewyczerpanych pokładach surowca cementowego, wyrabia cement systemem „mokrym". Posiada potężnych rozmiarów własną stację elektryczną (2000 kilowatów) i dwa olbrzymie piece rotacyjne, opalane płomieniem węglowym, elewator i magazyny gotowego cementu. Z szeregu urządzeń, poruszanych siłą elektryczną (fabryka jest ostatnim wyrazem techniki fabrykacji cementu), szczególne zajęcie wzbudziło urządzenie, wysysające pył cementowy z całej fabryki i zbierające go w jeden rezerwoar. W ten sposób płuca pracujących nie są narażone na zgubne działanie cementu — a zarazem — dziennie zbiera się i zaoszczędza zatem w rezerwuarze około jednego wagonu cementu. Ogólna produkcja roczna obliczona jest na 100.000 ton.

W odbudowie kraju cementownia rejowicka odda niezawodnie duże usługi jest ona bowiem położona niedaleko Warszawy w bezpośredniem sąsiedztwie zniszczonych wojną województw wschodnich, w pobliżu Lwowa, a eksport cementu może się znakomicie rozwijać w kierunku Rosji, szczególnie zaś Ukrainy nie posiadającej cementowni, Rumunji oraz państw Bałkańskich.

Dziś przy powszechnem prawie użyciu dla celów budowlanych cementu, jako najdogodniejszego materjału powstanie jeszcze jednej fabryki nie jest zawiele, gdyż Polska wrazie ożywienia się ruchu budowlanego nie będzie go miała zadużo.

GIEŁDA WARSZAWSKA, (waluty i dewizy)

DEWIZY	WALUTY	PARYTET	KURSY KOŃCOWE 16/V 1925	22/V 1925	28/V 1925	4/VI 1925
Dolary St.-Zjednoczonych.	1 dolar	518¹/₄	5.18½	5.18½	5 18¹/₂	5.18½
Franki francuskie . .	100 franków	100	26.05	26.80	26.17	25.84
„ belgijskie . . .	100 „	100	26.25	26.07	25.87	25.06
„ szwajcarskie. . .	100 „	100	100.60	100.55	100.60	100.43
Funty sterl.	1 funt sterling.	25.22	25.19	25.26½	25.26	25 15
Korony austryjackie . .	100 szylingów	105,013,60	73.17	73.18	73.18	73.18
„ czesko słowackie .	100 koron	105,01	15.41½	15 41	15.41	15.39
„ norweskie . . .	100 „	138,89	—	—	—	—
„ szwedzkie . . .	100 „	138,89	140.00	139,10	139 00	138.80
Liry włoskie	100 lirów	100	21.22	21.15	20 70	21.10
Marki Finlankie . . .	100 marek	100	—	—	—	—
Floreny holenderkie . .	100 florenów	208.32	209 00	209.05	208.80	208.35

Papiery procentowe

	23/V	4/VI
8 proc. poż. konwersyjna.	72.%	71.%
6 proc. poż dolarowa . .	62.%	62.5%
10% pożyczka kolejowa .	90.%	90.%
5% pożyczka konwersyjna.	46.%	46 %
4½ „zast. Twa Kr. Ziem.	24.55	23.40
4½%zast.Tow.Kr.Ziem.14-18	—	11.50
8% Ziemskie dolarowe .	—	—
5% Tow. Kred. m. Warsz.	20.25	17 90
4½% „ „ „ Warsz. .	16.50	15.25
4½% T. Kr. m. War. wylos. .	—	—
6%Obl. m War. z r. 1915 16	13.40	13.25
6% „ „ „ „ 1917	5.30	5 00

KURSY ZŁOTEGO (giełdy zagraniczne)

GDAŃSK 4-go czerwca. — (za 100 zł.) 99,87 — 100,13. Telegraficzne wypłaty na Warszawę 99,53 — 99,79

BERLIN. 4-go czerwca. — (za 100 zł.) 80,175—80,975.

ZURYCH. 4-go czerwca. — (za 100 zł.) 99.—.

NOWY-YORK. 4-go czerwca. — (za 100 zł.) 19.25.

PRAGA. 4-go czerwca. — (za 100 zł.) 651.—.

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA

Warszawa, 4.6. Pszenica amerykańska 767 g/l. (1360) 00,00 stacja pograniczna, Cena franco stacja załadowania. Pszenica poznańska 795g/l (130) 00,00. Żyto kongresowe gwarantowane 687 g/l (117) 31,50. Żyto kongresowe gwarantowane 681 g/l (116) 29 50. Cena franco Warszawa. Żyto kongresowe 681 g/l (116) 00,00. Żyto kongresowe 706 g/l (120) 00,00. Cena franco załadowania. Żyto poznańskie 687 g/l (117) 31,00. Żyto pomorskie gwarantowe 687 g/l (117) 33,00. Owies poznański 00,00. Owies poznański „Petkus" 00,00. Mąka żytnia 50 proc. 00,00. Peluszka 00,00. Cena franco Warszawa. Otręby pszenne 22,50. Obrót 000 ton.

Poznań, 4.6. Żyto 28,00—29,00. Pszenica 34,00—36,00 Jęczmień —,—,—. Jęczmień browarny 28,50—30,50. Owies 30,00—31,50. Mąka żytnia 70 proc. 39,00—41,00. Mąka pszenna 65 proc. 53,00—56,00. Mąka żytnia 65 procent 41,75—43,75. Ospa żytnia 21.75. Ospa przenna 21,00. Rzepak i rzepik 00,00. Peluszka 00,00. Groch polny 21,00—24,00. Groch Victoria 28.00—32,00. Seradela 14,00—16,50. Ziemniaki fabryczne 4,30—0,00. Ziemniaki jadalne 5,20—0 00 Koniczyna czerwona 000. Koniczyna biała 000. Słoma żytnia luźna 2,00—2,20. Słoma żytnia prasowana 3,00—3,10. Siano luźne st- 0,00—0,00. Siano prasowane 0,00—0,00.

Lwów, 4.6. Giełga zbożowe. Pszenica 35—36, żyto małopolskie stare 30—31,50 jęczmień małopolski browarny 00—00, przemiałowy 27—28. Owies małopolski loco Bytom 30.

Berlin 4.6 Giełda zbożowa. Pszenica miejsc 262—265, żyto miejsc. 212—216, jęczmień zimowy 000—000 jęczmień letni 226 — 244, owies miejsc. 235 — 243, mąka pszenna 34.25—36.75, mąka żytnia 30.00—32.25, ospap szenna 13.90—000.0, ospa żytnia 14.50—14 60, rzepak 3.95 — 4.00 siemie lniane 410—4 20, Groch Victoria 22.00—2700, jadalny 22.00—25.00, na paszę 19.00—21, peluszka 19 50—20.60, fasola 19 00—21.00, wyka 20.00—22.00, łubin niebieski 11.50—14 00 łubin żół. 11 50—14.00, seradela stara 0.00—00.00, nowa 13 00—15.25 makuchy rzepakowe 15.00—16.30, lniane 22.20—22 40, słoma pszenna, żytnia, prasowana 0.00—0.00 owsiana 0 00—0 00. siano dobre 0.00—0.00. handlowe 0.00—0.00, płatki kartof. 19.50 kartofle biał 0.00—0.00 czerwone 0.00. żółte 0 00—0.00.

Chicago. 4.6. Pszenica na grudzień 162.1/4 na lipiec 161.¹/₈ na wrzesień 159 25 kukurydza na grudzień 99 5/8 na lipiec 114.⁷/₈ na wrzesień 114.75 owies na grudzień 50 3/8 na lipiec 47.³/₈, na wrzesień 48,³/₈ żyto na lipiec 113.1/4 na wrzesień 113.3/8, na grudzień 115,¼, smalec na lipiec 16,425, na wrzesień 16,650, na październik 16,675, boczki na lipiec 18.300 na wrzesień 18.475, słonina 18.375, świnie lekkie cena najniższa 11.85, najwyższa 12.25, świnie ciężkie cena najniższa 11 85, najwyższa 12.25 dowóz świń do Chicago 19000, na Zachód 83000.

Giełda Warszawska.

Ostatnie kursy najwyższe i najniższe od 16-go maja do 4-go czerwca 1925 r.

Wydanie nieoficjalne. Objaśnienie: bp — bez praw, bk. — bez kuponu.

NAZWA	W Złotych			
	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	23/V	4/VI
Banki.				
(Warszawskie).				
Dyskontowy Warszawski	6.50	6.05	6.30	6 50
Handlowy w Warszawie	5 50	4.50	5.05	4.50
dla Handlu i Przemysłu	1.00	—	1.00	1.00
Przemysłowców Polskich	0.24	0.23	—	0 23
Przemysłowy Warszawski	—	—	—	—
Towarzystw Spółdzielcz.	13.00	—	—	13.00
Zachodni w Warszawie	1.60	1.50	1.55	1.50
Bank Zjedn. Ziem Polskich	2.60	2.45	2.50	2 50
Bank Handlowy w Łodzi	—	—	—	—
Wileński Pryw. Bank Handl.	—	—	—	—
(Poznańskie).				
Polski Bank Handlowy	—	—	—	—
Bank Związku Sp. Zarobk.	7.75	7.50	7.50	7.50
(Małopolskie).				
Polski Bank Przemysłowy	0.29	0.29	0.29	0.28
Małopolski w Krakowie	—	—	—	—
Bank Powszechny Kredyt.	—	—	—	—
„ Ziemski Kredytowy	—	—	—	—
„ Hipoteczny Akcyjny	0.28	—	—	0.28
Fabryki chemiczne.				
„Cerata"	0.50	0 45	0 47	0 46
„Grodzisk" Zakłady Chem.	—	—	—	—
Sole Potasowe	—	—	-	
Kijewski i Scholtze	0.15	—	0 15	—
M. Leszczyński i S-ka	—	—	—	—
Przem. Chem. Zgierz	—	—	—	—
Przetw. Mydl. Fryd. Puls	0.46	0.41	0.43	0.41
Ludwik Spiess i Syn	2.15	1.90	2.10	1.9[illegible]
„Strem" Sp. Akc.	—	—	—	—
Przetw. Chm. Henryk Welt	-	—	—	—
Wildt S-ka Akc.	0.25	0.20	0.25	0.20
Przedsięb. Elektr.				
Tow. „Elektryczność"	2.10	1.83	2.10	—
Elektr. w Zagłębiu Dąbrow.	—	—	—	—
Polskie Tow. Elektryczne	—	—	—	—
Tow. Przemysłowe „Kabel"	—	—	—	—
„Siła i Światło"	0.35	0.27	0.32	0.27
Brown Boveri	—	—	—	—
Fabryki Cukru.				
Sp. Akc. „Chodorów"	3.75	3.50	3.50	3.50
„Czersk"	0.50	0.40	0.48	0.43
„Częstocice"	1.85	1.50	1.80	1.50
„Gosławice"	1.90	1.80	1.80	1.80
„Michałów"	0.40	0.32	0.35	—
„Nieledew"	—	—	—	—
Ostrowite	1.00	0.85	0.90	—
Warsz. Tow. Fabr. Cukru	3.00	2.40	2 75	2.40
Fabryki Cementu.				
„Firley"	0.49	0.45	0.45	0.45
„Łazy"	0.21	0.16	0.21	0.16
„Wysoka"	—	—	—	—
Przemysł Drzewny.				
Drzewny Przemysł i Handel	—	—	—	—
Przemysł i Eksport Leśny	—	—	—	—
Kopalnie i Zakł. Hutn.				
Warsz. Kopalnie Węgla	2.25	2.00	2.25	2.00

NAZWA	W złotych			
	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	23/V	4/VI
Przedsięb. Naftowe.				
„Polska Nafta"	—	—	—	—
Polski Przemysł Naftowy	—	—	—	—
B-cia Nobel w Polsce	2.00	1.70	1.92	1.70
Lenartowicz, B-cia Rylscy	—	—	—	—
Fabryki Metalowe.				
H. Cegielski	0.45	0.40	0.43	0.40
Fitzner i Gamper	3.20	3.00	3.10	3.00
Lilpop, Rau i Loevenstein	0.70	0.58	0.70	0.58
Modrzejowskie Zakłady	3.80	3.05	3.80	3.70
Norblin, Buch i Werner	0 90	0.72	0.87	0.75
Orthwein, Karasiński i S-ka	—	—	—	—
Ostrowieckie Zakł.	5.80	5 20	5.70	5.25
Budowa Parowozów	0.60	0.54	0.57	0.54
„Pocisk"	1.25	1.20	1.22	—
Rohn, Zieliński i S-ka.	0.50	0.41	0.49	0.41
K. Rudzki i S-ka.	1.66	1.27	1 50	1.30
Starachowickie Zakł. Górn.	2.60	1.65	2.07	1.65
Suchedniów	—	—	—	—
Trzebinia	—	—	—	—
„Unja"	—	—	—	—
„Ursus" S. A.	1 30	1.10	1.28	1.15
Wulkan	—	—	—	—
L. Zieleniewski w Krakowie	10.50	10.00	10.25	10.50
Zjedn. Fab. Masz. i Narz. Rol.	—	—	—	—
Fabr. Wyrob. Włók.				
Konopie	0 45	0 39	0.40	—
Zawiercie	14.00	11.25	13.10	11.25
Żyrardów . . . II em.	8 50	7.75	8.40	7.75
Przedsięb. Handl.				
Bednawski Wł.	—	—	—	—
„Belpol"	—	—	-	—
Ł. J. Borkowski	1.25	1.10	1.25	1.10
„Hurt"	—	—	—	—
Bracia Jabłkowscy	0.20	0 17	0.19	0.17
Polska Centrala Handlowa	—	—	—	—
Sp. Ak. Skupu Skór i Garb.	—	—	—	—
Syndykat Roln. Warszawa	2.90	2.60	2.60	2.70
Szumilin	—	—	—	—
„Tkanina"	—	—	—	—
Zach. Tow. dla Hand i Przem.	—	—	—	—
Przedsięb. Transp.				
„Polbal" Pol. Bal. Tow.	—	—	—	—
„Polski Lloyd"	-	—	—	—
Transport i Żegluga	0.23	0.17	0.23	0.17
Przedsięb. Różne.				
Bibljoteka Polska	—	—	—	—
„Ćmielów"	0.42	0.40	0.4[illegible]	0.40
„Granum"	—	—	—	—
„Eternit"	—	—	—	—
Haberbusch i Schiele	6.00	5.75	6.00	6.00
Kluczewska Fabr. Papieru	0.39	0 36	0.36	0.36
St. Majewski i S-ka.	12.50	12 00	12.50	12.00
Martens i Ad. Daab	—	—	—	—
„Krakus"	—	—	—	—
Marynin	—	—	—	—
Mirkowska Fabr. Papieru	—	—	—	—
Młynotwórnia	—	—	—	—
Polski Przemysł Korkowy	0.17	—	0.17	—
„Polus"	—	—	—	—
Pustelnik	1.25	1.15	1.20	—
Spirytus	2.20	1.80	2.00	2.20
Dźwignia	- -	—	—	—
Tehate	—	—	—	—
Tow. Poż. Zast. Ruch.	1.40	1.30	1.35	—

Giełdy zamiejscowe.

Wyd. nieof. Czerwiec 1925 r. *Kursy końcowe*

NAZWA	Wart. nom. akcji	Zł. 4/VI
Poznań.		
Bank Kwil. Potocki i S-ka	1000	3.10
„ Poznański	„	0.50
„ Przemysłowców	„	5.00
„ Związku Spółek Zar.	„	7.50
„ Polski Handlowy	„	3.60
„ Poznański Ziemian	„	3.00
„ Młynarzy Zach.Z.Pol.	„	0,30
Arkona	„	2.30
Barcikowski R.	„	0.80
Browar Krotoszyński	„	—
Cegielski H.	Zł. 50	18.50
Centrala Rolników	Mk. 1000	0,80
Centrala Skór		1.40
Cukrownia „Zduny“	„	—
Garbarnia Sawicki i S-ka	„	—
„Goplana“	„	4.75
Hartwig C.	„	0.80
Hartwig Kantorowicz	„	4,50
Hurtownia Skór	1000	0.70
Hurtownia Związkowa	„	—
Hurtownia Sp. Spożywców	„	—
Herzfeld i Victorius	500	3.50
„Iskra“ Fabr. zap.	„	1.60
Lacoma	„	—
„Len“ w Toruniu	„	—
Lubań Fabr. Przetw. Ziemn.	„	80.00
Młyn Ziemiański	„	1.90
Młynotwórnia	„	0.60
Pendowski	„	0.05
Roman May	„	20 50
Poznańska Spółka Drzew.	540	0.55
Wojciechowo	„	—
Wielkop. Wytwórnia Chem.	1000	0,40
Papiernia w Bydgoszczy	„	0.35
Piechcin F. Wapna		—
„Pneumatyk“	„	0,05
„Płótno“		0.10
Starogardzka Fabr. Mebli.	„	—
Tkanina	„	—
„Tri“	„	—
„Unja“ Zjed Fabr. Maszyn		5 25
„Wagon“ Ostrów	„	—
„Wisła“ Bydgoszcz	„	—
Włókno		—
Zjed. Browar. Grodziskie	280	1.50
Kraków.		
Bank Polski Przemysłowy	280	0.25
„ Hipoteczny Akcyjny	„	0.47
„ Bank Małopolski	1000	0.30
„ Ziemski Kredytowy	280	0.12
„ Powsz. Kredytowy	„	0.08
„ Komercjalny	„	0.12
Polskie Tow. Handl. (Tohan)	140	0.25
„Impex“	140	0.55
B-cia Rolniccy	500	—
Pharma	700	0.75
Polski Glob	500	0.30
Żegluga Polska	140	0.10
L. Zieleniewski	1000	9.75
Trzebinia—Żelazo	140	0.32
Pocisk	350	1.15
Warsz. Sp. Akc. Bud. Par.	500	0.58
„Automotor“	500	—
„Górka“ (Cement)	1000	11.50
Siersza Górnicza	„	2.60
Siersza Elektrownia	200	0.17
Tepege	1000	1.10
Pokucie	1000	0.24
Oikos	„	2.50
Strug	„	0.65
Syndykat Koszykarski	500	0.07
Niemojowski S. W.	1000	0.53
Trzebinia—Tłuszcze	350	7.50
Ćmielów Fabr. Porc.	1000	0.38
„Krakus“	280	0.61
Chodorów	1000	3.45
Cukrownia „Chybie“	„	4,15
Azot	„	0,26
„Piasecki“ fabr. czek.	500	—
Polskie Zakł. Garbarskie	500	1.85
Lwów.		
Bank Akcyjny Związkowy	280	—
„ Dyskontowy Lwow.	280	—
„ Handl Pol. Poznański	1000	—
„ Hipoteczny Akcyjny	280	0.48
„ Hipoteczny Ziemski		0.54
„ Małopolski	„	0.28
„ Powszechny Kredyt.	„	0.07
„ Przemysłowy	540	0.26
„ Ziemski Kredytowy	280	0.14
„ Browary Lwowskie	1000	7.80
„Chodorów“	„	3 55
„Karpalit“	140	—
Ćmielów Fabr. Porc.	1000	0.35
Portland z S.		—
Galicja	238	—
Gafota fabr. obuwia	140	0.36
„Górka“	1000	15.00
„Oikos“	„	1.60
Warsz. Sp. Akc. Bud. Parow.	500	0.56
„Pezet“	„	0.26
Pocisk	„	—
Polski Glob	500	—
Polska Nafta	„	0.26
Polskie Tow. Budowlane	„	0.60
Polskie Tow. Handlowe	140	—
Rakszawa		1.35
Siersza-Elektrownia	200	0.20
Górnicza Siersza	1000	3.40
Tepege	760	—
„Tesp“ Sól potasowa.	1000	3.85
Zieleniewski L.	„	10.75
Żegluga Polska	140	0.10
Wilno.		
Polski Bank Parcelacyjny	1000	—
Wileński Bank Kredytowy	5000	—
Wil. Bank. Roln.-Przemsł.	5000	—
Wileński Bank Ziemski	250	—
Wil. Pryw. Bank Handlowy	540	—
Sp. Akc. „Pac“	500	—
Wil. Składy Towar. „Pacific“	1000	—
Dolary		5.18½
Złote Ruble		2.72
Srebrne Ruble		1.92

REDAKTOR I WYDAWCA: *MIECZYSŁAW MAJCHER.*

Drukarnia Sukc. T. Jankowskiego, Wspólna 54. Tel. 266-07.